

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED

Inštitút politologických štúdií

Katedra politológie

Vládna kríza na Slovensku v roku 2018

Bakalárska práca

Autor práce: Jakub Šedivý

Študijný program: Politológia

Vedúci práce: PhDr. Miloš Brunclík, Ph.D.

Rok obhajoby: 2019

Čestné prehlásenie

1. Prehlasujem, že som predkladanú prácu spracoval samostatne a použil som len uvedené pramene a literatúru.
2. Prehlasujem, že práca nebola využitá na získanie iného titulu.
3. Súhlasím s tým, aby bola práca sprístupnená na študijné a výskumné účely.

V Prahe dňa 02. 09. 2019

Jakub Šedivý

.....

Bibliografický záznam

ŠEDIVÝ, Jakub. *Vládná kríza na Slovensku v roku 2018*. Praha, 2019, 46 s. Bakalárska práca (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálnych vied, Inštitút politologických štúdií, Katedra politológie. Vedúci bakalárskej práce PhDr. Miloš Brunclík, Ph.D.

Rozsah práce: 36 strán, 92 469 znakov

Anotácia

Pravidelná interakcia vlády a prezidenta Slovenskej republiky s cieľom ovplyvniť verejnú mienku zohrala v spoločnosti taktiež dôležitú úlohu počas daného obdobia. Časté absurdné obvinenia a útoky na jednotlivých predstaviteľov slovenskej politickej scény začali vyvolávať mnoho podozrení a otázok. Snaha o ovplyvnenie verejnej mienky bola prioritou všetkých vládnych predstaviteľov, vrátane samotného prezidenta. Cieľom mojej bakalárskej práce je prispieť s využitím relevantných informácií k objasneniu problematiky, zhodnoteniu celej situácie - rekonštrukcia a vývoj krízy z pohľadu prezidenta. Podstatou práce je analýza postupov prezidenta, najmä rozdiely medzi skutočnými právomocami, ktoré vyplývajú z Ústavy Slovenskej republiky a praxou, pretože dôležitú úlohu v spoločnosti počas krízy zohral aj prezident. Výskumnou otázkou teda je zistiť, akú úlohu zohral sám prezident v danej kríze, či prekračoval svoje ústavné právomoci a porušoval ústavné zvyklosti, alebo naopak, jeho jednanie bolo celkom v súlade s ústavnými právomocami a zvyklosťami.

Annotation

The regular interaction between the government and the President of the Slovak Republic in case of influencing public opinion during the period also played an important role in society. Many absurd allegations and attacks on individual representatives of the Slovak political scene have caused many doubts and questions about concrete problems. Efforts to influence the public opinion were a priority for all government officials, but also for the president himself. The supposed aim of my bachelor thesis should be to contribute to clarify the issue, evaluate the whole situation – reconstruction and development of the crisis from the perspective of the president from relevant information. The essence of the thesis is the analysis of presidential practices, especially the differences between the real powers that arise from the Constitution and practice due to the fact that the President of the Slovak Republic played an important role in the society during the crisis. The research question is, therefore, to find out what role the President played in the crisis, whether he exceeded his constitutional powers and violated constitutional customs, or his actions were fully in accordance with constitutional powers and customs.

Kľúčové slová

prezident, vláda, ústavné zvyklosti a právomoci, kríza, novinár, Andrej Kiska, Robert Fico, Peter Pellegrini, Ján Kuciak, Slovenská republika

Keywords

president, government, constitutional customs and power, crisis, journalist, Andrej Kiska, Robert Fico, Peter Pellegrini, Ján Kuciak, Slovak Republic

Title

The Slovak government crisis in 2018

Pod'akovanie

Ďakujem PhDr. Milošovi Brunclíkovi, Ph.D. za mnohé inšpiratívne poznámky a podnety, za jeho ústretový, trpezlivý a profesionálny prístup nielen pri písaní tejto práce, ale aj počas môjho trojročného štúdia na Fakulte sociálnych vied Univerzity Karlovej.

Jakub Šedivý

Obsah

Úvod	2
1 Politická a vládna kríza na Slovensku v roku 2018	5
1.1 Rekonštrukcia politickej a vládnej krízy na Slovensku v roku 2018	5
1.2 Ostatné politické udalosti spojené s rokom 2018	13
2 Prezident v ústavnom systéme Slovenskej republiky.....	17
2.1 Slovensko parlamentnou alebo prezidentskou republikou?.....	17
2.2 Ústavné postavenie prezidenta Slovenskej republiky	19
3 Analýza správania prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku	22
Záver.....	35
Summary.....	37
Bibliografia	38
Zoznam príloh.....	46

Úvod

Vražda investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej vyvolala na Slovensku mnohé rozporuplné reakcie. Nečakaná a smutná udalosť opäť otriasla slovenskou verejnosťou. Tento ohavný zločin možno označiť za akýsi spúšťač politickej krízy na Slovensku v roku 2018.

Po prečítaní knihy Umlčení od redakcie Aktuality.sk, v ktorej zavraždený novinár Ján Kuciak pracoval, sa vyvolala istá paralela so 16. januárom 1969. Študent Ján Palach svojím upálením priniesol obeť ako formu protestu voči štátu. Tento rok si pripomíname 50. výročie jeho pamiatky. Aj po tomto tragickom čine začala v spoločnosti normalizácia. Na Slovensku sa verejnosť dokázala zomknúť po vražde investigatívneho novinára a následne sa postaviť proti celej vládnej koalícii, na čele so stranou SMER - sociálna demokracia, pod vedením Roberta Fica. Tisíce ľudí v uliciach si vtedy a aj dnes prišli uctiť pamiatku hrdinov. Znalosť histórie nie je silnou stránkou Slovákov. Jedným z prínosov tohto roka bolo, že poskytol príležitosť, aby si viaceré udalosti pripomenuli. Rok 2018 bol totiž rokom výročí. Okrem toho, že uplynulo 25 rokov od vzniku samostatného Slovenska, mala väčšina pamätných udalostí niečo spoločné – „osmičky“ v dátumoch. Politickí komentátori prirovnávajú rok 2018 s rokom 1998 v ére samostatnosti Slovenskej republiky, keď skončila vláda vtedajšieho predsedu vlády a dočasného prezidenta republiky Vladimíra Mečiara. Obe udalosti poukazujú na to jediné a dôležité, že všetci tí slušní ľudia v uliciach bojujú za základné, morálne hodnoty a samostatný morálny charakter štátu. Na uctenie pamiatky zavraždeného investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej bol zriadený pod záštitou médií, v ktorých Ján Kuciak pracoval samostatný a prvý investigatívny inštitút na Slovensku.

Brutálny čin postavil na nohy tisíce ľudí nielen v Bratislave, ale aj v iných mestách, ba dokonca aj zahraničí. Žiadali vyšetrenie zločinu a následnú demisiu predsedu vlády Slovenskej republiky Roberta Fica, ministra vnútra Slovenskej republiky Roberta Kaliňáka a policajného prezidenta Tibora Gašpara. V prípade neúspechu demisie verejnosť žiadala predčasné parlamentné voľby spojené s komunálnymi voľbami. Pochody Za slušné Slovensko trvali niekoľko týždňov. Napätie rástlo aj vo vládnej koalícii. Ako prvý podal demisiu z vlastného presvedčenia a odhodlania vtedajší minister kultúry Marek Maďarič. Argumentoval najmä tým, že médiá spadali pod jeho kompetencie a vražda investigatívneho novinára sa stala počas jeho výkonu mandátu. Ulice si žiadali zmenu. Po istom čase svoju demisiu ohlásil aj Robert Kaliňák,

no podať ju nestihol. Predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico ho predbehol, pretože jeho rezignácia znamenala demisiu celej vlády. Jediný Béla Bugár spolu s predstavenstvom svojej strany chcel predčasné voľby, no odchod Roberta Fica ich prinútil k rokovaniam o novej vláde Slovenskej republiky pod vedením vtedajšieho ministra pre rozvoj a informatizáciu Petra Pellegriniho.

Svoj osobný postoj k danej udalosti vyjadril nielen bývalý predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico, ale aj prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska. Moja bakalárska práca sa zaoberá formou interakcií medzi jednotlivými predstaviteľmi politickej scény na území Slovenskej republiky, pričom prioritou bol úradujúci prezident republiky Andrej Kiska. Cieľom bakalárskej práce je analýza úlohy prezidenta Andreja Kisku v politickej kríze na Slovensku v roku 2018, s dôrazom na skúmanie toho, ako využíval svoje ústavné právomoci a zároveň svoju neformálnu moc v tých najkritickejších momentoch. Angažovanosť prezidenta republiky, demonštrácie ako forma protestu voči štátu, ale aj mnohé iné aspekty prispeli k tomu, že v dôsledku politickej krízy na Slovensku v roku 2018 došlo k pádu Roberta Fica, na základe čoho došlo k novému zostavovaniu vlády Slovenskej republiky, kde hlavným predstaviteľom „opozície“ bol prezident Andrej Kiska, ktorý svojou pôsobnosťou v prezidentskom úrade pomohol do istej miery obnoviť dôveru ľudí v štát. Vďaka prezidentovej angažovanosti sa viedli mnohé diskusie o tom, aké ústavné právomoci prezident Slovenskej republiky vlastne má a zároveň, či svoje postavenie v štátnej sfére neprekračoval. Verbálne prejavy oficiálnych štátnych predstaviteľov sú kľúčové pri určovaní, či v štáte existuje „*opinio iuris*“, čo v preklade znamená psychologický komponent spočívajúci v rozšírenom presvedčení o tom, že daná spoločenská prax je právne záväzná.

Výskumnou otázkou je teda zistiť, akú úlohu zohral prezident v danej kríze, či prekročoval svoje ústavné právomoci a porušoval ústavné zvyklosti, alebo naopak, jeho jednanie bolo celkom v súlade s ústavnými právomocami a zvyklosťami. Tu sa budem zaoberať tými najkritickejšími momentami z pohľadu prezidenta Andreja Kisku a najmä jeho postupmi pri menovaní/nevymenovaní novej vlády a jej predstaviteľov pod vedením Petra Pellegriniho. Z histórie vieme, že všetky štáty môžu svoju politickú moc a ambíciu uskutočňovať v rámci demokracie podľa vlastných predstáv a vlastnými spôsobmi. Ohľadne danej problematiky doposiaľ neexistuje žiadna odborná literatúra

Pokiaľ ide o metodológiu, moju bakalársku prácu radím medzi vnútorné prípadové štúdium, ktorej cieľom bolo prispieť s faktami, ktoré budú slúžiť na objasnenie danej

problematiky. Existuje tu aj istá paralela s históriou, pričom prioritnou metodológiou bude najmä deskriptívno-analytický prístup pre opísanie reality a jej následného riešenia. Rekonštrukciu celej kauzy som chcel doplniť taktiež na základe rozhovorov s relevantnými osobnosťami, kedy som sa stretol aj s politológom Mariánom Leškom, ktorý mi taktiež pomohol s objasnením problematiky s prispením jeho názoru ako odborníka na politickú scénu na území Slovenskej republiky.

Oslovil som aj prezident Slovenskej republiky, či by študentovi zaoberajúcemu sa jeho postavením neodpovedal na niekoľko otázok. Odpoveď Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky bola záporná s tým, že právomoci prezidenta sú taxatívne vymedzené v článku 102 Ústavy Slovenskej republiky a súčasne Kancelária prezidenta uvádza, že všetky prezidentove názory verejne vyjadruje vo vystúpeniach, a preto moju pozornosť upriamujú na printové, audiovizuálne, auditívne a elektronické médiá. Následne som oslovil aj bývalú predsedníčku vlády Slovenskej republiky profesorku Ivetu Radičovú. Jej odpoveď bola taktiež záporná, nakoľko nie je ústavný právnik a vyjadrovať sa k mojim otázkam by bolo vrcholne nekompetentné, až priam drzé. Taktiež som sa snažil osloviť vtedajšieho predsedu vlády Slovenskej republiky Roberta Fica, no žiaľ, bez úspechu. Celú osobnú, ale aj elektronickú komunikáciu odignoroval aj počas môjho pôsobenia v Národnej rade Slovenskej republiky, keď sa mi vyhýbal alebo ma ignoroval, už aj ako radový poslanec Národnej rady Slovenskej republiky. Kontaktoval som aj riaditeľa média Aktuality.sk, nakoľko práve zavraždený investigatívny novinár Ján Kuciak pracoval pre tieto noviny, no odpoveď z jeho strany mi žiaľ nebola doručená.

Počas mojej ročnej stáže v Národnej rade Slovenskej republiky som komunikoval o tejto problematike s právnikom, ktorý sa špecializuje na ústavné právo a pôsobí v Parlamentnom inštitúte, ktorý spadá pod Národnú radu Slovenskej republiky. Z jeho odpovedí na moje otázky vyplynulo, že ústavné kompetencie prezidenta republiky sú v mnohom vágne, pretože je tu stále obrovský priestor na formovanie postojov vzhľadom na jeho vlastnú osobnosť.

Prvá kapitola bakalárskej práce sa venuje vo všeobecnosti kríze na Slovensku v roku 2018, druhá časť Slovenskej republiky ako parlamentnému zriadeniu, právomociam prezidenta republiky. Záverečnú časť bakalárskej práce prepoja ústavné právomoci prezidenta Slovenskej republiky s praxou, na základe štúdia relevantných zdrojov.

1 Politická a vládna kríza na Slovensku v roku 2018

Vražda investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej vo februári 2018 otriasla Slovenskom. Po úkladnej vražde nasledovalo mnoho demonstrácií a následne výmeny politických osobností aj na tých najvyšších vládnych postoch a nakoniec po niekoľkých mesiacoch najbližšia rodina zosnulých, ale aj slovenská verejnosť dostala nádej, že páchatel'ov tohto ohavného činu chytia.¹

Dôležitú rolu v spoločnosti zohrala strana Most - Híd pod vedením Béla Bugára. Tlak vyvíjaný predsedom Bugárom na stranu SMER - sociálna demokracia vniesla do spoločnosti určitú nádej. SMER má následne dve možnosti – predčasné parlamentné voľby s neistou budúcnosťou alebo sa predseda strany SMER a minister vnútra Slovenskej republiky (nominant SMERu) vzdá svojej funkcie. SMER - sociálna demokracia odmieta politickú zodpovednosť za danú problematiku. Prezident stále vystupuje v rámci svojich právomocí - upozorňuje na nefunkčnosť Národnej kriminálnej agentúry a prokuratúry, ktoré sú pod kontrolou najsilnejšej politickej strany na území Slovenskej republiky. Vyjadrenia prezidenta Slovenskej republiky smerovali k tomu, aby bola obnovená dôvera ľudí v štát a v štátne inštitúcie. Snaha o prevrat zo zahraničia, protesty riadené mimovládnyimi organizáciami sú absurdné obvinenia. Doteraz nikto nechce prijať svoju politickú zodpovednosť za vzniknutú napätú situáciu v spoločnosti.

Mnohé absurdné obvinenia a útoky na jednotlivých predstaviteľ'ov slovenskej politickej scény začali vyvolávať aj mnoho podozrení a otázok týkajúcich sa danej problematiky. Snaha o ovplyvnenie verejnej mienky bola prioritou pre všetkých vládnych predstaviteľ'ov, vrátane samotného prezidenta.

1.1 Rekonštrukcia politickej a vládnej krízy na Slovensku v roku 2018

Politická a vládna kríza nadobudla širokospektrálne rozmery. Ako prvý sa na tlačovej konferencii vyjadroval k udalostiam policajný prezident Tibor Gašpar. Informoval slovenskú verejnosť o vražde investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej, pričom potvrdil tézu dvojnásobnej úkladnej vraždy, ktorá s veľkou pravdepodobnosťou súvisela s prácou novinára, teda motívom zločinu bola investigatívna

¹TA3: Tlačové besedy. *Spravodajská televízia na Slovensku* [online]. Bratislava: C.E.N, 2001 [cit. 2019-01-25].

činnosť. Predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico spolu s podpredsedom vlády Slovenskej republiky a s ministrom vnútra Slovenskej republiky Robertom Kaliňákom oznámili, že neodišli na rokovanie vlády po Slovensku, pretože úkladná vražda dvoch mladých ľudí je bezprecedentná udalosť, čo je pre slovenskú politickú scénu po prvýkrát v histórii samostatnosti republiky útok na demokraciu, slobodu tlače a médií. Robert Fico a Robert Kaliňák upokojovali slovenskú verejnosť tým, že na vyriešenie úkladnej vraždy investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej bol vytvorený špeciálny tím pod dohľadom špeciálnej prokuratúry. Generálny prokurátor Slovenskej republiky Jaromír Čížnár (nominant strany SMER – sociálna demokracia) súhlasil s vyjadrením predsedu vlády Slovenskej republiky, no taktiež pripomenul, že touto úkladnou vraždou nastane akýsi boj o preferencie medzi politickými stranami, teda boj o preferencie medzi koalíciou a opozíciou a jej politickými predstaviteľmi. Následne policajný prezident Slovenskej republiky Tibor Gašpar, predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico spolu s podpredsedom vlády Slovenskej republiky a zároveň s ministrom vnútra Slovenskej republiky Robertom Kaliňákom opäť informovali slovenskú verejnosť o tom, že ponúkajú milión eur tomu, kto prispeje s relevantnými informáciami na objasnenie ohavného zločinu. Predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico vyzval opozičných predstaviteľov a médiá, aby podporovali vyšetrovateľov vraždy a zároveň oznámil, že na Slovensko príde špeciálny tím z Európskeho parlamentu, ktorý ma taktiež pomôcť pri vyšetrovaní úkladnej, dvojnásobnej vraždy.²

Poslanec Národnej rady Slovenskej republiky Miroslav Beblavý informoval slovenskú verejnosť o tom, že vražda Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej súvisela s novinárskou prácou, pretože nastal zvrät vo vyšetrovaní, kedy sa zistilo spojenie s takzvanou talianskou stopou, čo znamená prepojenie talianskej mafie s vládnymi predstaviteľmi, s čím súvisí aj problém čerpania eurofondov na východnom Slovensku.³

Uprostred tlačovej konferencie sa predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico spýtal zástupcov médií: „Cui bono? V čí prospech?“⁴ V jeho vyjadrení hovoril najmä o tom, aký veľký prospech a význam dáva vražda investigatívneho novinára Jána Kuciaka opozícii a jej predstaviteľom, pretože tvrdenia opozície smerovali k tomu, že za ohavný zločin, ktorý otriasol Slovenskom, môže vládna koalícia a jej predstavitelia. V rovnaký čas sa aj prezident policajného zboru Tibor Gašpar vyjadril, že na policajnom prezídiu prebieha akýsi vnútorný boj

²TA3: Tlačové besedy. *Spravodajská televízia na Slovensku* [online]. Bratislava: C.E.N, 2001 [cit. 2019-01-25].

³TA3: Tlačové besedy. *Spravodajská televízia na Slovensku* [online]. Bratislava: C.E.N, 2001 [cit. 2019-01-25].

⁴Fico: V koho prospech to je? Opozícia zneužíva vraždu a emócie. *Pravda* [online]. Bratislava: PEREX, 2018 [cit. 2019-05-08].

ohľadne informovania verejnosti. Policajný prezident Tibor Gašpar oznámil, že vďaka relevantným informáciám a očitým svedkom boli vykonané mnohé policajné razie v súvislosti s vraždou investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej.⁵

Predseda jednej z koalíčných strán, Béla Bugár zo strany Most – Híd sa vyjadril, že vládna koalícia nie je jednotná. Vo svojom vystúpení tvrdil, že momentálne na Úrade vlády Slovenskej republiky vrcholí akási politická búrka, ktorú nespôsobila len vražda investigatívneho novinára, ale aj práca, na ktorej pracoval, teda prepojenie talianskej mafie s vládnymi predstaviteľmi. Následne sa slovenský prezident Andrej Kiska vyjadril k aktuálnej politickej situácii a ostro odsúdil ohavný zločin a zdôraznil, že sa s predsedom vlády Slovenskej republiky Robertom Ficom zhovárali o možných východiskách, pričom povedal: „To posledné, čo naša spoločnosť v napätej situácii potrebuje, je divadlo zo strany ústavných činiteľov.“⁶ Ako hlava štátu bol prezident odhodlaný bojovať za spravodlivosť a zároveň vyzval verejnosť k náročnému, bolestivému, ale nevyhnutnému procesu obnovenia dôvery ľudí v štát. Prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska tvrdil, že je potrebná zásadná rekonštrukcia vlády tým, že sa musí zároveň aj hlasovať o dôvere k novej vláde Slovenskej republiky. Neskôr sa predseda Národnej rady Slovenskej republiky Andrej Danko vyjadril k osobe prezidenta republiky, kde naznačil istý nesúhlas s jeho vyjadreniami, no vyjadril sa aj ku vzťahu koalície a opozície, pričom povedal, že najprv treba mať dôkazy o prepojení vládnej koalície s ohavnou vraždou, lebo ak nie, môže to viesť k anarchii. V rovnaký čas predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico reagoval na prezidenta republiky Andreja Kisku s obvinením, že jeho prejav je vytvorený v zahraničí, pričom upozornil na to, že ako prezident má byť nestranný a nepridávať sa na stranu opozície, kedy nepriamo zaznela myšlienka vyzývania slovenskej verejnosti k potrebe štátneho prevratu.⁷

05.03.2018 minister kultúry Slovenskej republiky Marek Maďarič odovzdal prezidentovi republiky Andrejovi Kiskovi abdikačný list s odôvodnením, že vražda investigatívneho novinára sa stala počas jeho pôsobenia, ešte k tomu v rezorte, za ktorý ako minister nesie zodpovednosť. Prezident Slovenskej republiky jeho odôvodnenie okomentoval ako morálne víťazstvo osobnosti. V ten istý deň obvinil predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico prezidenta republiky Andreja Kisku s odôvodnením, že prezident republiky nemá

⁵TA3: Tlačové besedy. *Spravodajská televízia na Slovensku* [online]. Bratislava: C.E.N, 2001 [cit. 2019-01-25].

⁶Vidím dve možnosti, rekonštrukciu vlády alebo nové voľby. *Andrej Kiska, prezident Slovenskej republiky* [online]. Bratislava: Kancelária prezidenta SR, 2018, 04.03.2018 [cit. 2019-04-24].

⁷TA3: Tlačové besedy. *Spravodajská televízia na Slovensku* [online]. Bratislava: C.E.N, 2001 [cit. 2019-01-25].

poňatia o svojich ústavných právomociach, pričom sa opätovne vrátil k myšlienke rukopisu jeho prejavu písaného v zahraničí, teda k pokusu o štátny prevrat riadený zo zahraničia, konkrétne z V. Avenue. Prezident policajného zboru Tibor Gašpar uviedol slovenskej verejnosti, že vyšetrovaciemu tímu sa zle pracuje, pretože verejnosť a aj médiá spochybňujú činnosť polície. Minister pre rozvoj a informatizáciu Slovenskej republiky Peter Pellegrini sa vyjadril, že podporuje Roberta Fica aj s odôvodnením, že slová o Sorosovi⁸ boli a sú legitímne. Predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico tvrdil, že Slovenská republika je stále tou istou demokratickou krajinou, akou bola pred vraždou investigatívneho novinára Jána Kuciaka. Následne predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico oznámil slovenskej verejnosti, že zámery prezidenta republiky Andreja Kisku sú jasné: „Prezident republiky chce zmeniť mocenské pomery v štáte.“⁹ Prezident republiky Andrej Kiska vraj začal hrať opozičnú hru, snažil sa o znegovanie demokratických parlamentných volieb z roku 2016. Tlačová konferencia predsedu vlády Slovenskej republiky Roberta Fica sa niesla v negatívnom duchu, pretože slovenská opozícia stále trvala na odstúpení Roberta Fica, pod vedením „bruselského povaľača Richarda Sulíka, daňového podvodníka Igora Matoviča a mafiána Borisa Kollára“, ktorí mali byť údajnými postavkami prezidenta republiky Andreja Kisku, ktorý sa snažil o štátny prevrat.¹⁰

Andrej Kiska ako hlava štátu Slovenskej republiky podľa Ústavy Slovenskej republiky je zodpovedný za riadny chod ústavných inštitúcií. Z toho dôvodu prezident republiky dočasne poveril riadením ministerstva kultúry Slovenskej republiky Petra Pellegriniho. Prezident poskytol počas svojej tlačovej konferencie verejnosti aj informáciu, že podľa vyjadrení zo strany Talianska mali naše orgány a inštitúcie zamlčovať a ignorovať fakt, že na východnom Slovensku sa nachádza takzvaná talianska mafia. Taktiež prezident potvrdil, že túto informáciu mali aj naši zodpovední členovia vlády, ktorým ju poskytla naša tajná informačná služba. Neskôr slovenský prezident republiky Andrej Kiska prijal na území Slovenskej republiky kontrolnú komisiu z Európskeho parlamentu, ktorá mala pomôcť pri vyšetrovaní vraždy investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej. Policajný prezident Slovenskej republiky Tibor Gašpar taktiež informoval verejnosť o opatreniach v súvislosti s pochodom Za slušné Slovensko. Podpredseda vlády Slovenskej republiky a minister vnútra Robert Kaliňák reagoval na Vasil'a Špirka, bývalého prokurátora Slovenskej republiky,

⁸George Soros, filantrop maďarského pôvodu.

⁹Fico: V koho prospech to je? Opozícia zneužíva vraždu a emócie. *Pravda* [online]. Bratislava: P E R E X, 2018 [cit. 2019-05-08].

¹⁰TA3: Tlačové besedy. *Spravodajská televízia na Slovensku* [online]. Bratislava: C.E.N, 2001 [cit. 2019-01-25].

ktorý obvinil Roberta Kaliňáka z 200-miliónového úplatku, pričom reagoval aj na aktuálnu politickú krízu, spojenú s vraždou investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej.¹¹

Predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico po zasadnutí Rady štátu oznámil slovenskej verejnosti, že bola nájdená bezpečnostná hrozba spájajúca sa s pochodom Za slušné Slovensko. Neskôr sa traja najvyšší ústavní činitelia zhodli na spoločnej deklarácii, ktorej cieľom malo byť upokojenie slovenskej verejnosti počas politickej krízy. Generálny prokurátor Jaromír Čížnar informoval spolu s europoslancami slovenskú verejnosť o situácii vo vyšetrovaní vraždy investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej. Prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska mal tlačovú konferenciu, na ktorej opätovne vyzval politikov, o potrebe začať proces obnovy dôvery ľudí v štát, pričom je potrebná zásadná rekonštrukcia vlády Slovenskej republiky alebo treba vyhlásiť nové, predčasné parlamentné voľby spojené s komunálnymi voľbami. Prezident republiky oznámil začiatok rokovaní so všetkými demokratickými politickými stranami a s jej predstaviteľmi. Počas svojej tlačovej konferencie sa venoval aj vzťahu medzi koalíciou, opozíciou a jej predstaviteľmi. Predseda vlády Slovenskej republiky a minister vnútra Slovenskej republiky sa rozhodol oboznámiť verejnosť s niekoľkými informáciami ohľadne vraždy investigatívneho novinára Jána Kuciaka, poďakoval sa účastníkom masových demonštrácií za pokojný priebeh a zároveň oznámil, že sa rozhodol vzdať postu ministra vnútra a v najbližších dňoch odovzdá svoju demisiu do rúk prezidenta republiky. Ešte v ten deň predseda strany Most - Híd Béla Bugár po rokovaní Republikovej rady oznámil, že strana ako celok si želá predčasné parlamentné voľby spojené s komunálnymi voľbami. Predseda Národnej rady Slovenskej republiky Andrej Danko reagoval na slová Béla Bugára, že myšlienka predčasných parlamentných volieb sa bude riešiť až v prípade, keď padne vláda predsedu najsilnejšej koalície strany Roberta Fica. Postupne predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico, predseda Národnej rady Slovenskej republiky Andrej Danko a predseda tretej koalície strany Most - Híd Béla Bugár oznámili spoločné stanovisko k aktuálnej politickej kríze. Predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico oznámil, že podá demisiu v najbližších dňoch prezidentovi republiky Andrejovi Kiskovi, čím chce prispieť k upokojeniu napätej situácie, ale len za určitých podmienok: „Prezident republiky Andrej Kiska bude rešpektovať a garantovať výsledky demokratických parlamentných volieb z roku 2016, prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska bude aj naďalej rešpektovať koalíčnú

¹¹TA3: Tlačové besedy. *Spravodajská televízia na Slovensku* [online]. Bratislava: C.E.N, 2001 [cit. 2019-01-25].

zmluvu a zároveň prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska súhlasí s tým, že najsilnejšia politická strana SMER – sociálna demokracia si sama vyberie a navrhne nového predsedu vlády Slovenskej republiky.“¹²

Predseda strany Most – Híd Béla Bugár sa vyjadril, že jeho strana podporí svojimi hlasmi nového predsedu vlády Slovenskej republiky. Následne sa ministerka spravodlivosti Lucia Žitňanská rozhodla informovať slovenskú verejnosť, že sa vzdá postu ministerky a v najbližších dňoch odovzdá do rúk prezidenta republiky Andreja Kisku demisiu s odôvodnením, že predseda strany Most - Híd Béla Bugár ignoroval Republikovú radu a urobil presný opak toho, na čom sa dohodli (podpora novej vlády). Predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico podáva do rúk prezidenta republiky Andreja Kisku abdikačný list so slovami: „Neboj sa, pán prezident, ja nikam neodchádzam.“¹³ Predseda najsilnejšej politickej strany SMER – sociálna demokracia Robert Fico vybral za svojho nástupcu Petra Pellegriniho. Nový, designovaný predseda vlády Slovenskej republiky Peter Pellegrini, spolu s predsedom Národnej rady Slovenskej republiky Andrejom Dankom a s predsedom tretej z koalíčných strán Most - Híd Bélom Bugárom sa dohodli o novom zložení kabinetu. Toho istého dňa Peter Pellegrini podal do rúk prezidenta republiky Andreja Kisku nový návrh zloženia vlády Slovenskej republiky s nasledujúcimi zmenami – ministerstvo pre rozvoj a informatizáciu Slovenskej republiky bude pod vedením Richarda Rašiho, ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky pod vedením Jozefa Ráža mladšieho, ministerstvo kultúry Slovenskej republiky pod vedením Ľubice Lašákovéj, ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky pod vedením Gáboru Gála a ministerstvo vnútra Slovenskej republiky pod vedením Tomáša Druckera. K ostatným personálnym zmenám vo vláde Slovenskej republiky nedošlo.¹⁴

Prezident republiky Andrej Kiska odmietol vymenovať vládu v novom zložení. Mal výhrady voči nanovo navrhnutému ministrovi zdravotníctva Slovenskej republiky Jozefovi Rážovi mladšiemu.¹⁵

Organizátori pochodu Za slušné Slovensko sa stretávajú s prezidentom republiky s Andrejom Kiskom a vyzývajú verejnosť k ďalšiemu mierovému protestu, ktorý vyplýva z legitímneho práva. Designovaný predseda vlády Slovenskej republiky Peter Pellegrini

¹²Fico podá demisiu, ak Kiska bude rešpektovať jeho podmienky. *TA3: Tlačové besedy* [online]. Bratislava: Spravodajská televízia na Slovensku, 2018, 14.03.2018 [cit. 2019-04-24].

¹³Fico podal demisiu a odkázal, že nekončí, prezident poveril zostavením vlády Pellegriniho. *Denník N* [online]. Bratislava: Press, 2018 [cit. 2019-05-08].

¹⁴TA3: Tlačové besedy. *Spravodajská televízia na Slovensku* [online]. Bratislava: C.E.N, 2001 [cit. 2019-01-25].

¹⁵TA3: Tlačové besedy. *Spravodajská televízia na Slovensku* [online]. Bratislava: C.E.N, 2001 [cit. 2019-01-25].

vyjadruje nesúhlas s rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky nevymenovať novú vládu Slovenskej republiky s otázkou, či prezident republiky konal alebo nekonal v rámci svojich ústavných právomocí a zvyklostí a dodal, že je to otázka pre odborníkov na ústavné právo. Následne designovaný predseda vlády Slovenskej republiky Peter Pellegrini predkladá prezidentovi republiky Andrejovi Kiskovi nový zoznam ministrov. Návrhy, ktoré dal prezidentovi republiky, sú stále aktuálne s minimálnou zmenou a tou je, že ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky bude pod vedením Andrei Kalavskej. V tom istom čase prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska oznamuje, že konal na hranici svojich ústavných právomocí a zvyklostí, nakoľko sa rozhodol nevymenovať zloženia kabinetu Petra Pellegriniho. O danej situácii ústavnosti či neústavnosti sa dohadujú aj mnohí politickí komentátori. Prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska oficiálne vymenuje Petra Pellegriniho za predsedu vlády Slovenskej republiky, zároveň vymenuje aj nových členov vlády Slovenskej republiky, pričom opätovne zdôrazňuje fakt potreby uchádzať sa o novú dôveru vlády Slovenskej republiky. Lucia Žitňanská odovzdáva prezidentovi republiky Andrejovi Kiskovi abdikáčny list. O novom ministrovi vnútra, o Tomášovi Druckerovi sa hovorí ako o najkratšie úradujúcom ministrovi vnútra Slovenskej republiky, nakoľko vo funkcii zotrval ani nie mesiac. Tomáš Drucker oznámil, že sa vzdá postu ministra vnútra Slovenskej republiky a v najbližších dňoch podá prezidentovi republiky Andrejovi Kiskovi svoju demisiu, na základe jeho morálneho presvedčenia. Následne podáva minister vnútra Slovenskej republiky Tomáš Drucker prezidentovi republiky Andrejovi Kiskovi abdikáčny list. Prezident Slovenskej republiky opätovne zdôraznil, že je to morálne víťazstvo ďalšej osobnosti slovenskej politickej scény. Prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska poveruje dočasným riadením ministerstva vnútra Slovenskej republiky Petra Pellegriniho. Predseda vlády Slovenskej republiky Peter Pellegrini sa stal dočasným ministrom vnútra Slovenskej republiky. Jeho prvé kroky viedli na policajné prezídium Slovenskej republiky, kde sa spolu s policajným prezidentom Slovenskej republiky s Tiborom Gašparom rozhodli informovať verejnosť o vzdaní sa postu policajného prezidenta Tibora Gašpara. Tibor Gašpar bol policajným prezidentom Slovenskej republiky do konca mája 2018. Predseda vlády Slovenskej republiky a minister vnútra Slovenskej republiky Peter Pellegrini žiadal všetkých ministrov vlády Slovenskej republiky o vypracovanie priorít v rámci ich rezortov.¹⁶

¹⁶TA3: Tlačové besedy. *Spravodajská televízia na Slovensku* [online]. Bratislava: C.E.N, 2001 [cit. 2019-01-25].

Takmer o dva mesiaca sa ministerkou vnútra Slovenskej republiky stáva Denisa Saková. Mnohí politici z opozície, politickí komentátori, ale aj slovenská verejnosť sa domnieva, že Denisa Saková je akousi predĺženou rukou bývalého ministra vnútra Slovenskej republiky Roberta Kaliňáka. Generálny prokurátor Jaromír Čížnár oznámil slovenskej verejnosti, že sa našli mnohé pochybenia v poslednej práci zavraždeného novinára Jána Kuciaka. Ku koncu piateho mesiaca ministerka vnútra Slovenskej republiky Denisa Saková predstavuje slovenskej verejnosti nového policajného prezidenta, generála Milana Lučanského. Novým policajným prezidentom bude len do obdobia, pokiaľ nebude novelizovaný zákon o voľbe, odvolávaní a vykonávaní funkcie policajného prezidenta Slovenskej republiky. Prezident republiky Andrej Kiska využil svoje ústavné právo a predstúpil pred poslancov Národnej rady Slovenskej republiky. Koaličné strany jeho vystúpenie považovali za populistické. Prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska poukazoval najmä na to, že vražda investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej je stále nevyriešená a páchatel'ov stále nepoznáme. Spojil túto udalosť napríklad s menom Róberta Remiáša¹⁷, zavraždeného policajta počas vlády Vladimíra Mečiara, s udalosťou zrušenia takzvaných Mečiarových amnestií¹⁸ z roku 1998, pričom hlavným problémom podľa prezidenta republiky Andreja Kisku je veľká neochota postihnúť mocných a vplyvných. Bývalý predseda vlády Slovenskej republiky označil vystúpenia prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku za opozičné, pretože nemá žiadnu jasnú víziu pre Slovensko, len kritiku. Predseda Národnej rady Slovenskej republiky Andrej Danko informoval slovenskú verejnosť o tom, že nastal zvrät vo vyšetrovaní a polícia už má svojho prvého podozrivého. Generálny prokurátor Slovenskej republiky Jaromír Čížnár spolu s prezidentom policajného zboru generálom Milanom Lučanským informoval slovenskú verejnosť o úspešných policajných zásahoch so zadržaním pravdepodobných páchatel'ov, vďaka úzkej spolupráci s Europolom, policajným zborom a prokuratúrou. Podľa ich slov boli dôkazy silné a dostačujúce na obvinenie 4 obžalovaných. Následne bývalý predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico prehlásil, že sa konečne preukázalo vylúčenie takzvanej talianskej mafie s prepojením na členov vlády Slovenskej republiky.¹⁹

Dňa 01.01.2019 sa predseda vlády Slovenskej republiky vo svojom novoročnom príhovore prihovorel verejnosti slovami: „Skončil sa rok, ktorý bol do veľkej miery výnimočný a poznačený obrovskou tragédiou. Nazval by som ho rokom skúšky našej demokratickej

¹⁷Robert Remiáš bol slovenský policajt, neskôr podnikateľ. Jeho vražda je spojovaná s jednou z neobjasnených káuz počas obdobia vlády Vladimíra Mečiara.

¹⁸Amnestie z roku 1998, vyhlásené Vladimírom Mečiarom, súvislosť s únosom Kováčovho syna, zrušené v roku 2017.

¹⁹TA3: Tlačové besedy. *Spravodajská televízia na Slovensku* [online]. Bratislava: C.E.N, 2001 [cit. 2019-01-25].

vypelosti. Prvýkrát v moderných dejinách Slovenska došlo k tragickej udalosti, akou bola vražda novinára. Čelili sme niečomu, s čím nikto z nás nemal skúsenosť, s čím sa náš mladý demokratický systém doteraz nestretol. Boli sme svedkami veľkej spoločenskej emócie, ktorú nebolo možné prehliadnuť, ktorá si vyžiadala zodpovedné politické riešenia. V tomto politicky náročnom období sme dokázali prijať vyspelé štátnické rozhodnutia, ktoré vrátili Slovensku vnútropolitickú stabilitu. Počas uplynulého roka sme si vytvorili akýsi mentálny, dovoľm si pomôcť obrazom „Berlínsky múr“, cez ktorý na seba pokrikujeme a nepočúvame sa. Spoločnosť je rozdelená a hľadať témy, ktoré nás spájajú, je čoraz ťažšie, ak nie aj nemožné.“²⁰

Prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska sa taktiež vo svojom príhovore prihovore verejnosti slovami: „Vražda Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej zmenila rok osláv a spomienok na rok, ktorý si budeme pamätať ako rok zápasu o slušnosť a spravodlivosť. Vražda dvoch mladých ľudí a jej dôsledky nás prinútili pozrieť sa priamo na seba. Pozrieť sa priamo na spoločnosť, v ktorej žijeme. Pozrieť sa priamo na štát, ktorý tvoríme a rozvíjame. Stratili sme nárok sklopiť zrak a uhnúť pohľadom. V roku 2018 sme si museli zložiť ružové okuliare pri písaní úspešného príbehu našej vlastnej krajiny, aby sme boli schopní čeliť znechuteniu, nedôvere a strate nádeje v lepšiu budúcnosť.“²¹

Andrej Kiska opätovne vyslovil potrebu obnoviť dôveru ľudí v štát. Prezident republiky zhrnul celý rok v politickom spektre, v ktorom sa nevyhol mnohým, stále aktuálnym politickým kauzám na území Slovenskej republiky.²²

1.2 Ostatné politické udalosti spojené s rokom 2018

Na Slovensku sa za ostatný rok neriešila len vražda investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej. Paralelne sa muselo reagovať aj na mnohé politické kauzy, ktoré smrť Jána Kuciaka odkryla.

Napríklad pozemková mafia na východe Slovenska, podvod s eurofondami na pôdu a následný, no neúspešný pokus o odvolanie ministerky pôdohospodárstva Gabriely Matečnej. Kauza s eurofondami na pôdu na východnom Slovensku sa priamo spája s Úradom vlády

²⁰Pellegrini: Vytvorili sme si akýsi mentálny berlínsky múr. *SME* [online]. Bratislava: Press, 2018 [cit. 2019-05-08].

²¹Novoročný príhovor prezidenta Slovenskej republiky. *SME* [online]. 2019, 2019 (jan. číslo), [cit. 2019-01-25].

²²TA3: Tlačové besedy. *Spravodajská televízia na Slovensku* [online]. Bratislava: C.E.N, 2001 [cit. 2019-01-25].

Slovenskej republiky. Práve táto problematika bola posledným rozpracovaným článkom, no žiaľ nedokončeným dielom investigatívneho novinára Jána Kuciaka. Takzvaný taliansky klan Vadalovcov, pod vedením Antonína Vadala spolu s ostatnými klanmi rozkrádali slovenský štát. Hlavou mafie bol teda Antonín Vadala, ktorý bol spoluzakladateľom spoločnosti GIA Management. Ďalšou spoluzakladateľkou firmy je aj Mária Trošková, ktorá pracovala na Úrade vlády Slovenskej republiky ako štátna radkyňa bývalého predsedu vlády Slovenskej republiky Roberta Fica a zároveň bola asistentkou Viliama Jasaňa, spoluzakladateľa firmy GIA Management, ktorý bol bývalým tajomníkom Bezpečnostnej rady Slovenskej republiky, ktorá taktiež spadá pod Úrad vlády Slovenskej republiky. Spriaznené firmy Vadalovcov nájdeme po celom Slovensku. Najdôležitejšou firmou je práve Poľnohospodárska platobná agentúra, ktorá poberala eurodotácie na pôdu prostredníctvom ministerstva poľnohospodárstva, vtedy pod vedením bývalého ministra Ľubomíra Jahnátka, ktorý je taktiež nominantom strany SMER - sociálna demokracia. Po istom období, po objasnení mnohých závažných zistení boli Mária Trošková a Viliam Jasaň zbavení svojich funkcií na vysokých štátnych postoch a na takzvaný taliansky klan bol v Taliansku vydaný zatykač za nelegálnu drogovú a trestnú činnosť.²³

Slovenskou diplomaciou otriaslo aj zistenie únosu občana inej národnosti prostredníctvom slovenského vládneho špeciálu, kedy došlo k únosu vietnamského funkcionára Thanda, ktorý bol vo Vietname odsúdený na doživotie. Denisa Saková tvrdí, že Slovensko do danej problematiky bolo zatiahnuté nechcene a nevedome.²⁴

V chronologickom usporiadaní politickej krízy na Slovensku treba spomenúť „našich ľudí“. Toto slovné spojenie vzniklo v dobe, keď si vládni predstavitelia chránili svoje postavenie a zároveň svoj majetok. Medzi našich ľudí patrí kontroverzný podnikateľ Marián Kočner a usvedčený daňový podvodník Ladislav Baštrnák. Vo vyšetrowaní nastali obrovské zmeny. Zásadné zmeny nastali v septembri minulého roka, keď polícia Slovenskej republiky zadržala niekoľko podozrivých z usmrtienia investigatívneho novinára a jeho snúbenice. Prokuratúra, aj prezídium policajného zboru pod vedením generála Milana Lučanského informovalo verejnosť, že na základe výpovedí zadržaných možno povedať, že snúbenica Martina Kušnírová bola len v nesprávny čas na nesprávnom mieste. Sudca bol pripravený poslať zadržaných hneď do väzby na základe obvinenia z úkladnej vraždy. Na povrch vyšlo aj to, kto bol objednávateľom vraždy. Andrea Zsuzsová, ktorá je len akýmsi panáčikom na konci tohto

²³VAGOVIČ, Marek. *Boj za spravodlivosť. Umlčani*. Bratislava: Ringier Axel Springer SK, 2018, s. 125-211.

²⁴TA3: Tlačové besedy. *Spravodajská televízia na Slovensku* [online]. Bratislava: C.E.N, 2001 [cit. 2019-01-25].

zločineckého reťazca. Práve vtedy padlo podozrenie na kontroverzného podnikateľa Mariána Kočnera, ktorý mal mať s obžalovanou blízky vzťah a zároveň sa aj zistilo, že pre prácu zavraždeného novinára mali spolu často Ján Kuciak a Marián Kočner konflikty. Dokumenty zabavené v Kočnerových nehnuteľnostiach obsahovali nielen zmienku o vražde, no prokuratúra a ani polícia Slovenskej republiky nepotvrdila, či ide práve o vraždu novinára a jeho snúbenice. V dnešnej dobe sa v súvislosti s Mariánom Kočnerom opätovne otvára kauza účastníkov Gorila²⁵, pretože u Kočnera sa našli aj nahrávky usvedčujúce ďalších, doposiaľ neznámych pre slovenskú verejnosť. Práve v týchto dňoch vyšli na povrch skutočnosti, že blízky vzťah spolu s obžalovanou Andreou Zsuzsovou mal aj podpredseda Národnej rady Slovenskej republiky Martin Glváč, nominant strany SMER - sociálna demokracia a námestník generálneho prokurátora Slovenskej republiky René Vanek. V danej súvislosti sa spomínajú aj iné známe mená, ako napríklad Boris Kollár, súčasný Bratislavský starosta Juraj Droba, ale aj bývalý poslanec Národnej rady Slovenskej republiky Daniel Lipšic. Čo sa týka Baštrnáka, ten bol usvedčený ako daňový podvodník a pred pár mesiacmi sa aj sám pred súdom priznal, že obral štát na daniach o niekoľko miliónov eur. Paradoxom je, že bývalý predseda vlády Slovenskej republiky býva v komplexe, ktorý patrí Baštrnákovu a je susedom Kočnera. Dnes je Robert Fico taktiež najspomínanejším politikom po opätovnom otvorení kauzy Gorila a zároveň sa snažil aj kandidovať na post predsedu Ústavného súdu Slovenskej republiky. Ako sa v jednom médiu písalo, pokiaľ chce prezident republiky Andrej Kiska zastaviť Roberta Fica, práve teraz je ten čas.²⁶

Slovenská diplomacia taktiež skoro prišla o svojho najlepšieho a naj dôveryhodnejšieho politika Miroslava Lajčáka. Minister zahraničných vecí Slovenskej republiky a zároveň predseda Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov je spoluautorom Globálneho paktu Organizácie Spojených národov o migrácií, ktorý Slovenská republika rázne odmietla. Po mnohých debatách spolu s prezidentom Slovenskej republiky a s predsedom vlády Slovenskej republiky sa Miroslav Lajčák rozhodol zostať vo funkcii ministra zahraničných vecí Slovenskej republiky.²⁷

²⁵Kauza Gorila, údajný únik informácií zo slovenskej tajnej služby.

²⁶TA3: Tlačové besedy. *Spravodajská televízia na Slovensku* [online]. Bratislava: C.E.N, 2001 [cit. 2019-01-25].

²⁷ČAPLOVIČ, Miroslav. Minister, ktorému zakazovali odísť. *Pravda: Ľudia a udalosti 2018*. 2018 (dec. číslo), s. 14-15.

Dňa 31.12.2018 sa bývalý podpredseda vlády Slovenskej republiky a minister vnútra Slovenskej republiky Robert Kaliňák definitívne vzdal svojho poslaneckého mandátu na úkor svojej rodiny.²⁸

Slovenská politická scéna je veľmi bohatá na mnohé kauzy. Za ostatný rok sa udiali mnohé súvislosti s ohavnou vraždou investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej. Opozícia využila priestor a poukázala na nedostatky (v oblasti morálky, etiky, dosiahnuteľnosti práva), ktoré vyústili do politickej a vládnej krízy na Slovensku v roku 2018.

²⁸TA3: Tlačové besedy. *Spravodajská televízia na Slovensku* [online]. Bratislava: C.E.N, 2001 [cit. 2019-01-25].

2 Prezident v ústavnom systéme Slovenskej republiky

2.1 Slovensko parlamentnou alebo prezidentskou republikou?

Súčasťou politologického výskumu je analýza demokratického zriadenia na území Slovenskej republiky, kedy je taktiež potrebné hovoriť o rozdieloch medzi parlamentným a polo-prezidentským režimom. Súvisí to najmä s politickými zmenami v Európe, po páde komunizmu, po roku 1989. I napriek tomu, že demokraciu v rámci Európy máme už takmer 30 rokov, diskusie ohľadne politického zriadenia jednotlivých štátov dodnes neutíchli. Druhá časť mojej bakalárskej práce je tvorená na základe analýzy ústavného postavenia prezidenta Slovenskej republiky v kontexte parlamentného režimu s využitím právnej, ale i politologickej literatúry.

Slovenská republika predstavuje klasickú formu parlamentného zriadenia. Podľa textu Ústavy Slovenskej republiky má zákonodarná časť ústredné postavenie uprostred celého politického systému Slovenskej republiky, na rozdiel od moci výkonnej, čo v tomto prípade predstavuje najmä vládu a jej predstaviteľov, ktorá je jej podriadená. Ústava Slovenskej republiky ale necharakterizuje vo svojich prvotných ustanoveniach formu vlády Slovenskej republiky, to práve charakterizuje rozdelenie moci, ktoré sa nepochybne opätovne radí medzi parlamentnú formu vlády. Dôležitú úlohu tu zohráva Národná rada Slovenskej republiky, ktorá sa taktiež podieľa na politickej scéne, v tomto prípade ako forma kontroly vlády, kedy má možnosť vyjadriť vláde nedôveru, pričom teda rozhoduje o jej existencii. Národná rada podľa samotnej Ústavy je jediným ústavodarným a zákonodarným orgánom, ktorý na území Slovenskej republiky existuje.²⁹

Istý zlom nastal v procese začatia integrácie Slovenska do štruktúr Európskej únie. Môžeme povedať, že celý proces integrácie do štruktúr Európskej únie mal oveľa výraznejší dopad ako na legislatívne, tak aj exekutívne zložky moci v štáte, kedy si svoje postavenie upevnili najmä zákonodarcovia.³⁰

Prvky modernej parlamentnej formy vlády vznikali v priebehu celého vývoja dejín, nielen na území Slovenskej republiky, ale taktiež v rôznych krajinách na základe mnohých okolností, najmä historických. Názory dnes sú však veľmi rozdielne, pretože odborná verejnosť

²⁹KROUPA, Jiří. *Srovnávací politologie: Slovenská republika*. Brno: Masarykova univerzita, 2017, 82-92.

³⁰MÁLOVÁ, Darina. *Slovensko ako nový členský štát EÚ*. Bratislava: FES, 2005.

je v tomto prípade rozdelená, pretože môžeme povedať, že hlava štátu vychádza z toho, že je základným princípom parlamentného režimu, pričom hlava štátu nie je volená hlasom ľudu, ale hlasom parlamentu. To je najdôležitejší rozdiel medzi parlamentnou a prezidentskou formou vlády. No na druhej strane je tu aj istý nesúhlas, pretože priamou voľbou môže byť volený prezident aj v parlamentnom systéme. Dominantné postavenie parlamentu je typickým znakom parlamentárneho zriadenia. Dôležitým rozdielom pri určovaní typu vlády jednotlivých krajín je určenie princípu del'by moci medzi najvyššie štátne inštitúcie/orgány. Dôležitú úlohu v celom parlamentnom zriadení udržuje teda aj tak prezident republiky, nakoľko parlamentná forma vlády v danom momente pôsobí ako rovnováha moci, medzi zákonodarnou a výkonnou mocou, kedy túto rovnováhu má na zodpovednosti osoba prezidenta ako hlava štátu, ktorá v istom momente menuje, odvoláva vládu alebo má právomoc rozpustiť parlament, v tomto prípade Národnú radu Slovenskej republiky.³¹

Z pohľadu priamej voľby prezidenta Slovenskej republiky je potrebné povedať, že na základe definície Roberta Elgieho, sa Slovenská republika môže radíť medzi polo-prezidentské republiky (hlava štátu je volená priamo a má pevne danú dobu mandátu). Podľa Elgieho výhodou polo-prezidentského režimu a jeho definície je, že istá skutočnosť (ktorá sa zaoberá myšlienkou prezidentovej moci, ktorá je v podstate len akými ukazovateľom priamej, všeobecnej voľby prezidenta) v danom priestore umožňuje prezidentovi zahrnúť väčší počet polo-prezidentských prípadov, čo v preklade znamená istú rovnosť medzi silnými a slabými prezidentami mnohých republík. Polo-prezidentský režim sa podľa Elgieho definuje prioritne ústavným textom. Na základe danej problematiky je dôležité povedať, že Elgie a jeho definícia Slovenskej republiky ako polo-prezidentského zriadenia nastala po zavedení priamej voľby prezidenta republiky v roku 1999.³² Na základe Elgieho definície teda vieme povedať, že Slovenská republika môže byť aj prezidentskou republikou, nakoľko vláda a jej predstavitelia sa zodpovedajú Národnej rade Slovenskej republiky, pričom prezident republiky je volený priamo občanmi.

Ako som už vyššie spomínal, na Slovensku od roku 1999 je zavedená priama voľba prezidenta. V januári daného roku Národná rada Slovenskej republiky schválila zákon, ktorý sa dotýkal nielen voľby prezidenta republiky ale aj upravoval niektoré z jeho právomocí. Zákon ako taký zaviedol priamu voľbu hlavy štátu občanmi, kedy sa priama voľba koná na základe

³¹KURA, Alexander. *Prezident v systéme štátnych orgánov Slovenskej republiky*. Komárno: KT, 2003.

³²ELGIE, Robert. *Semi-presidentialism in central and eastern Europe*. Manchester: Manchester University Press, 2008, s. 180-200.

všeobecného, rovného a priameho volebného práva, ktoré je uskutočňované tajným hlasovaním.³³ Čo sa týka statusu prezidenta, priama voľba danej hlavy štátu spolu so všetkými občanmi na území Slovenskej republiky je nová aj v tom zmysle, že v Ústave Slovenskej republiky je upravená po prvý krát v histórii samostatnosti republiky. Pre parlamentnú formu vlády je typické, že prezident republiky nie je za žiadnych okolností zodpovedný parlamentu, v tomto prípade Národnej rade Slovenskej republiky. V rámci ústavného postavenia, pôsobnosti prezidenta Slovenskej republiky je slovenský prezident označovaný za „slabého“, čo je taktiež jedným zo znakov tejto formy vlády. Celá parlamentná forma vlády nielen na území Slovenskej republiky vychádza z predpokladu úzkej spolupráce a najmä súčinnosti medzi najvyššími štátnymi orgánmi a jej predstaviteľmi. Postavenie prezidenta Slovenskej republiky alebo celkové postavenie prezidentov parlamentných republík možno označiť za odraz princípu del'by moci.³⁴

Parlamentná forma vlády je teda založená na tom, že obe zložky výkonnej moci (prezident republiky a vláda republiky) spolupracujú najmä pri výkone ich ústavných právomocí, čo nielen v histórii, ale aj dnes považujeme za sen.

2.2 Ústavné postavenie prezidenta Slovenskej republiky

Prezident Slovenskej republiky vystupuje ako hlava štátu, ktorého ústavné postavenie predstavuje najmä reprezentáciu Slovenskej republiky navonok i dovnútra a jeho pôsobenie v prezidentskom úrade znamená zabezpečenie správneho chodu všetkých ústavných inštitúcií. V Ústave Slovenskej republiky sa jasne píše, že prezident Slovenskej republiky má vykonávať svoju funkciu podľa svojho svedomia, presvedčenia a nie je viazaný nikým a ničím.³⁵

V článku 102 Ústavy Slovenskej republiky, odseku G a H sa uvádza, že prezident Slovenskej republiky vymenúva a odvoláva predsedu a ostatných členov vlády Slovenskej republiky, poveruje ich riadením ministerstiev a prijíma ich demisiu; odvoláva predsedu a ostatných členov vlády v prípadoch uvedených v článku 115 a 116, v ktorých sa píše, že ak Národná rada Slovenskej republiky vysloví vláde nedôveru, alebo ak zmietne jej návrh na vyslovenie dôvery, prezident Slovenskej republiky vládu odvolá. Ak prezident Slovenskej

³³HORVÁTH, Peter. *Funkcia prezidenta v ústavných systémoch*. Bratislava: IVO, 2000, s. 60-63.

³⁴KURA, Alexander. *Prezident v systéme štátnych orgánov Slovenskej republiky*. Komárno: KT, 2003.

³⁵Ústava Slovenskej republiky. Desiate. Žilina: PORADCA, 2014, 36–46.

republiky prijme demisiu vlády, poverí ju vykonávaním jej funkcie až do vymenovania novej vlády. Ak prezident Slovenskej republiky odvolá vládu Slovenskej republiky podľa odseku 1 tohto článku, rozhodnutím vyhláseným v Zbierke zákonov Slovenskej republiky ju poverí vykonávaním jej pôsobnosti až do vymenovania novej vlády, avšak výlučne v rozsahu podľa článku 119, odseku A, B, E, F, M, N, O, P, R.³⁶ V článku 116 Ústavy Slovenskej republiky sa píše: „Člen vlády je za výkon svojej funkcie zodpovedný Národnej rade Slovenskej republiky. Člen vlády Slovenskej republiky môže podať demisiu prezidentovi Slovenskej republiky. Národná rada Slovenskej republiky môže vysloviť nedôveru aj jednotlivému členovi vlády Slovenskej republiky, keď v tomto prípade prezident Slovenskej republiky člena vlády odvolá. Návrh na odvolanie člena vlády môže podať prezidentovi Slovenskej republiky aj predseda vlády. Ak demisiu podá predseda vlády, demisiu podá celá vláda. Ak Národná rada Slovenskej republiky vysloví nedôveru predsedovi vlády, prezident Slovenskej republiky ho odvolá. Odvolanie predsedu vlády má za následok odstúpenie vlády. Ak prijme prezident Slovenskej republiky demisiu alebo ak odvolá člena vlády, určí, ktorí z členov vlády bude dočasne spravovať veci člena vlády, ktorého demisiu prijal. Prezident Slovenskej republiky ďalej vymenúva a odvoláva vedúcich ústredných orgánov, vyšších štátnych funkcionárov a ďalších funkcionárov v prípadoch, ktoré ustanoví zákon. Prezident Slovenskej republiky podáva Národnej rade Slovenskej republiky správy o stave Slovenskej republiky a o závažných politických otázkach. Má následné právo vyžadovať od vlády Slovenskej republiky a od jej členov informácie potrebné na splnenie svojich úloh. Všetky podrobnosti o výkone ústavných právomocí prezidenta Slovenskej republiky ustanovuje zákon.“³⁷

Ak chceme pochopiť aktuálnu situáciu, musíme si pripomenúť históriu samostatnej Slovenskej republiky. Počas existencie Českej a Slovenskej federatívnej republiky v roku 1992 vznikla prvá Ústava Slovenskej republiky v originálnom znení. V praxi to znamenalo mnoho konfliktov medzi predsedom vlády a prezidentom Slovenskej republiky (Mečiar verzus Kováč). Prvým dôležitým medzníkom v Ústave Slovenskej republiky je zavedenie priamej voľby prezidenta Slovenskej republiky v roku 1998. V roku 1999 nastala ďalšia viditeľná zmena v Ústave Slovenskej republiky voči predsedovi vlády Slovenskej republiky: „Prezident na návrh predsedu vlády Slovenskej republiky vymenúva alebo odvoláva členov vlády“, bolo zmenené na: „Prezident na návrh predsedu vlády Slovenskej republiky vymenúje a odvolá členov

³⁶Ústava Slovenskej republiky. Desiate. Žilina: PORADCA, 2014, 36–46.

³⁷Ústava Slovenskej republiky. Desiate. Žilina: PORADCA, 2014, 36–46.

vlády.“³⁸ Stalo sa tak na základe odmietnutia vymenovania Ivana Lexu na post ministra privatizácie Slovenskej republiky. Postavenie prezidenta v minulosti nebolo veľmi silné. Späťne si stačí zaspomínať na bývalého predsedu vlády Slovenskej republiky Vladimíra Mečiara, ktorý rázne vybočoval z cesty demokracie, ktorá bola a stále je pre Slovensko tak dôležitá. V ére samostatnosti Slovenskej republiky sme mali mnoho premiérov a prezidentov, ktorí boli západne alebo východne orientovaní. No najvýznamnejším prezidentom v samostatnom Slovensku je práve Michal Kováč, ktorým bol prezidentom od roku 1993 po rok 1998. Dôležitá osobnosť slovenských dejín, pretože vybočenie demokracie, slabé postavenie prezidenta ako hlavy štátu nájdeme alebo vidíme práve aj v tomto období. Určite všetci vieme o únose Michala Kováča mladšieho, čo mal na svedomí bývalý predseda vlády Slovenskej republiky, Vladimír Mečiar, s čím súviseli aj takzvané Mečiarove amnestie. Prezident predstavoval silnú opozíciu, čo sa vláde nepáčilo. Do tejto kauzy bola zaplatená aj tajná informačná služba, pod vedením Ivana Lexu. Najznámejšou vetou, ktorá sa často používa aj v prítomnosti je „...skutok sa nestal!“ Neskôr pod tlakom opozície, ale aj verejnosti sa ústavnou väčšinou v roku 2017 zrušili takzvané Mečiarove amnestie a opäť sa začalo vyšetrovanie v kauze Technopol³⁹.

³⁸ČIČ, Milan. *Komentár k Ústave Slovenskej republiky*. Bratislava: EuroKódex, 2012, s. 547-579.

³⁹Podvod vo firme Technopol, kde figuroval Michal Kováč mladší, ktorý poslužil ako zámienka zavlečenia ho do Rakúska. Podvod v rozsahu 2,3 milióna dolárov.

3 Analýza správania prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku

Tretia kapitola je zameraná na výstupy a akty prezidenta Andreja Kisku, ktoré úzko súvisia s ústavnými prezidentskými právomocami.

Vzťah medzi prezidentom Slovenskej republiky Andrejom Kiskom a predsedom vlády Slovenskej republiky Robertom Ficom bol už dlhšie v napätom stave v dôsledku obviňovania Andreja Kisku z úžerníctva, daňových únikov a podobne. Na území Slovenskej republiky to nie je nič nové, nakoľko podobne napätý vzťah medzi sebou mali prezident Kováč a predseda vlády Mečiar, prezident Gašparovič a predsedkyňa menšinovej vlády Radičová. Osobné ambície, rozdielne ideológia, rozdielne politické pole pôsobnosti a najmä predstava vedenia štátu u každého z nich bola rozdielna.

Po vražde investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska oznámil svoj živý vstup vo verejnoprávnej televízii. Následne sa k nemu pridali aj predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico a predseda Národnej rady Slovenskej republiky Andrej Danko.⁴⁰ Prezident zvolal tlačovú konferenciu o niečo skôr, ako došlo k realizácii avizovaných vystúpení uvedených politikov s novinármi a oznámil slovenskej verejnosti, že svoje vystúpenie zrušil s odôvodnením: „To posledné, čo naša spoločnosť potrebuje, je divadlo najvyšších ústavných činiteľov vo verejnej televízii. Oznamujem verejnosti, že momentálne vidím len dve možnosti - zásadná rekonštrukcia vlády a jej predstaviteľov alebo nové, predčasné parlamentné voľby spojené s komunálnymi voľbami.“⁴¹ Následne svoje vystúpenia zrušili aj Robert Fico a Andrej Danko, ktorí okamžite reagovali na postoj prezidenta Slovenskej republiky prostredníctvom vystúpení na sociálnych sieťach. Prezident Slovenskej republiky sa zo všetkých síl snažil upokojiť napätú situáciu v spoločnosti a s tým spojenú aj obnovu dôvery v štát, prezidentský úrad, spravodlivosť.

Prejav prezidenta Andreja Kisku mal politický charakter, vychádzal najmä z požiadaviek verejnosti a podobal sa prejavu štátnika hovoriacemu na základe vlastného

⁴⁰V RTVS mali vystúpiť najvyšší štátni činitelia, program ich prejavov sa mení. *Aktuality.sk* [online]. Bratislava: Ringier Axel Springer SK, 2018 [cit. 2019-05-04].

⁴¹Vidím dve možnosti, rekonštrukciu vlády alebo nové voľby. *Andrej Kiska, prezident Slovenskej republiky* [online]. Bratislava: Kancelária prezidenta SR, 2018, 04.03.2018 [cit. 2019-04-24].

presvedčenia. Začal následné rokovania so zástupcami všetkých demokratických strán v Národnej rade Slovenskej republiky.

Neskôr prezident Slovenskej republiky, predseda vlády Slovenskej republiky a predseda Národnej rady Slovenskej republiky mali snahu vytvoriť akúsi dohodu, na základe ktorej budú prispievať k umierneniu napätej situácii na Slovensku. Minister kultúry Slovenskej republiky Marek Maďarič odovzdal prezidentovi ako prvý z členov vlády abdikačný list s odôvodnením, že vražda investigatívneho novinára sa stala počas jeho pôsobenia v rezorte, za ktorý ako minister nesie zodpovednosť. Následne to bola Lucia Žitňanská, ministerka spravodlivosti a posledný bol Tomáš Drucker, novozvolený minister vnútra. Ten prevzal ministerstvo vnútra Slovenskej republiky po bývalom podpredsedovi vlády Slovenskej republiky a ministrovi vnútra Robertovi Kaliňákovi, ktorý sa taktiež pokúsil podať demisiu, no neúspešne. Predbehol ho predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico, ktorý podal demisiu vlády, čo v praxi znamená, ako sa píše v Ústave Slovenskej republiky, článok 115, odsek 2: „Ak prezident Slovenskej republiky prijme demisiu vlády, poverí ju vykonávaním jej funkcie až do vymenovania novej vlády a zároveň článok 116, odsek 5 uvádza: „Ak demisiu podá predseda vlády, demisiu podá celá vláda.“⁴²

Upokojenie politickej a spoločenskej situácie i tlak vo vládnej koalícii viedli Roberta Fica k demisii vlády Slovenskej republiky. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že ak si spoločnosť žiada jeho pád, jeho osobnú prehru a prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska vyzýva k novým, predčasným demokratickým parlamentným voľbám, ktoré by sprevádzali chaos a nestabilita v krajine, musí zaujať rozhodné stanovisko. Robert Fico prehlásil: „Je dôležité, aby súčasná vládna koalícia naďalej naplňala svoj mandát od voličov. Slovenská republika je v dobrej kondícii, čo je aj zásluhou súčasnej vládnej koalície. Preto je našou povinnosťou aj naďalej naplňovať vôľu ľudí a neodovzdať štát opozičným amatérom a krikľúňom.“⁴³ Predseda vlády Slovenskej republiky Robert Fico teda oznámil prezidentovi Slovenskej republiky Andrejovi Kiskovi a verejnosti, že podá demisiu za určitých podmienok: „Prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska bude rešpektovať výsledky parlamentných volieb v roku 2016, prezident Andrej Kiska bude rešpektovať koaličnú zmluvu a následne

⁴²Ústava Slovenskej republiky. Desiate. Žilina: PORADCA, 2014, 36-46.

⁴³Premiér Fico je pripravený podať demisiu, koalícia nechce predčasné voľby. *Aktuality.sk* [online]. Bratislava: Ringier Axel Springer SK, 2018 [cit. 2019-05-08].

prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska bude rešpektovať fakt, že nového/potencionálneho predsedu vlády vyberie najsilnejšia politická strana.“⁴⁴

Ako už bolo spomenuté, prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska začal následné rokovania so všetkými demokratickými stranami a s jej predstaviteľmi o tom, ako si aj oni predstavujú budúcnosť Slovenskej republiky. Následne sa u pravicovo orientovaných strán objavila myšlienka podpory Andreja Kisku voči predsedovi vlády Slovenskej republiky Robertovi Ficovi a k splneniu podmienok pri demisii vlády pod jeho vedením.⁴⁵

Prezident Slovenskej republiky oznámil, že podmienky Roberta Fica prijme, no upozornil na fakt, že zo strany Roberta Fica je to akási neochota pochopiť politickú realitu, ktorá je spájaná s prevratmi organizovanými zo zahraničia, spochybňovaním práva, popieraním politickej zodpovednosti a medzinárodnej hanby. Prezident Andrej Kiska sa opätovne vyjadroval na adresu Roberta Fica a k jeho politickým aktivitám, pričom práve pod neochotou pochopiť politickú realitu myslel neprijatie osobnej zodpovednosti za vzniknutú napätú situáciu v spoločnosti a snahu pokračovať v osobných ambíciách, ktoré úzko súvisia s egoizmom a aroganciou.⁴⁶

Prezident Slovenskej republiky taktiež tvrdil, že je potrebné konať v medziach Ústavy Slovenskej republiky, kde sa píše, že predseda vlády musí osobne podať demisiu do rúk prezidenta Slovenskej republiky, čo v praxi znamenalo nasledovné: „Na základe ústavných faktov a ústavných zvyklostí našej krajiny pána Petra Pellegriniho poverím zostavením vlády po tom, čo prijmem demisiu Roberta Fica osobne.“⁴⁷ Verejná mienka ohľadne podpredsedu vlády Slovenskej republiky, ministra pre rozvoj a informatizáciu sa po celý čas niesla v pozitívnom duchu. Peter Pellegrini zakaždým vystupoval veľmi slušne, odborne, dôveryhodne. I keď po jeho vymenovaní sa skôr zdalo, že je to akási „bábka“⁴⁸ Roberta Fica. Práve Petra Pellegriniho navrhol predseda vlády Slovenskej republiky na základe podmienok, ktoré prezidentovi navrhol a on ich prijal. Prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska opätovne pripomenul možné riešenie a to buď zásadnú rekonštrukciu vlády a jej predstaviteľov alebo vypísanie nových,

⁴⁴Premiér Fico je pripravený podať demisiu, koalícia nechce predčasné voľby. *Aktuality.sk* [online]. Bratislava: Spravodajská televízia na Slovensku, 2018 [cit. 2019-05-08].

⁴⁵Fico chce skončiť. Jeho nástupcom by sa mal stať Pellegrini. *HN Slovensko* [online]. 2018, 2018 (mar. číslo), [cit. 2019-06-29].

⁴⁶Fico podal demisiu a odkázal, že nekončí, prezident poveril zostavením vlády Pellegriniho. *Denník N*[online]. 2018, 2018 (mar. číslo), [cit. 2019-06-29].

⁴⁷Vidím dve možnosti, rekonštrukciu vlády alebo nové voľby. *Andrej Kiska, prezident Slovenskej republiky* [online]. Bratislava: Kancelária prezidenta SR, 2018, 04.03.2018 [cit. 2019-04-24].

⁴⁸Pellegrini odmietol, že by bol bábkou Fica: Musím ukázať, že viem vládu riadiť. *HN Slovensko* [online]. 2018, 2018 (mar. číslo), [cit. 2019-06-29].

predčasných parlamentných volieb, ktoré budú spojené s komunálnymi voľbami. Prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska prijal demisiu predsedu vlády Slovenskej republiky osobne i demisiu vlády Slovenskej republiky. Zároveň podľa Ústavy Slovenskej republiky, článok 115, odsek 2, poveril vládu, ktorej demisiu prijal, vykonávaním jej funkcie až do vymenovania novej vlády. Zostavením novej vlády Slovenskej republiky hlava štátu poverila podpredsedu vlády Petra Pellegriniho s tým, že ako prezident Slovenskej republiky je pripravený krajinu previesť zložitou a ťaživou situáciou.⁴⁹ Zároveň opätovne upozornil na potrebu začať akýsi náročný, bolestný, ale nevyhnutný proces, zaistiť spravodlivosť a najmä prinavrátiť dôveru ľudí v štát. Pozitívna povest' Petra Pellegriniho klesala. Dôležité je, že prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska v danom momente, pri podávaní demisie Roberta Fica a následným poverením Petra Pellegriniho zostavením novej vlády konal podľa právomocí, ktoré mu Ústava Slovenskej republiky dáva, čo znamená, že jeho jednanie bolo v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, s ústavnými právomocami a zvyklosťami prezidenta Slovenskej republiky.

Andrej Kiska prevzal demisiu Roberta Fica a následne poveril Petra Pellegriniho zostavením novej vlády návrh na jej členov. Ešte v ten deň prezident Slovenskej republiky dostal nový návrh zloženia vlády Slovenskej republiky. Následne mal prezident tlačovú konferenciu, na ktorej oznámil verejnosti: „Dnes som sa stretol s pánom Petrom Pellegrinim, ktorého som poveril zostavením novej vlády Slovenskej republiky. Oznámil som pánovi Pellegrinimu, že v zložení, ktoré mi navrhol, vládu nevymenujem.“⁵⁰ Mal výhrady najmä voči navrhnutému ministrovi zdravotníctva Slovenskej republiky, teda k Jozefovi Rážovi mladšiemu, z toho dôvodu, že nebol presvedčený o jeho kompetentnosti na poste ministra zdravotníctva Slovenskej republiky. Prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska vo svojom vyjadrení uviedol, že obsadzovanie verejných funkcií na území Slovenskej republiky rodinnými príbuznými, obchodnými partnermi alebo kamarátmi vytvorilo v očiach občanov negatívny obraz verejných inštitúcií a jej predstaviteľov. „Neveria, že vrcholové pozície sú obsadzované ľuďmi, ktorí chránia verejný záujem. Ako hlava štátu to nepripustím, toto nie je cesta k obnoveniu dôvery. Preto som požiadal o nový návrh.“⁵¹ S ostatnými zmenami v kabinete

⁴⁹Prezident prijal demisiu predsedu vlády a poveril Petra Pellegriniho. *Andrej Kiska, prezident Slovenskej republiky* [online]. Bratislava: Kancelária prezidenta SR, 2018, 14.03.2018 [cit. 2019-04-24].

⁵⁰Kiska rozhodol o novej vláde. V navrhovanom zložení ju nevymenuje. *TA3: Tlačové besedy* [online]. Bratislava: Spravodajská televízia na Slovensku, 2018 [cit. 2019-04-25].

⁵¹Kiska rozhodol o novej vláde. V navrhovanom zložení ju nevymenuje. *TA3: Tlačové besedy* [online]. Bratislava: Spravodajská televízia na Slovensku, 2018 [cit. 2019-04-25].

prezident Slovenskej republiky zásadné problémy nemal. Práve tu nastáva najvýraznejší moment, otázka ústavnosti alebo porušovania ústavných právomocí a zvyklostí.

Najvýraznejší, najkritickejší moment, ktorého sa prioritne dotýka výskumná otázka práce, teda otázka ústavnosti alebo porušovania ústavných právomocí, nastal v prípade odmietnutia vymenovať Jozefa Ráža mladšieho na post ministra zdravotníctva Slovenskej republiky. Cieľom analýzy je postoj prezidenta Andreja Kisku je zistiť, či ako prezident Slovenskej republiky vystupoval v rámci svojich právomocí alebo ústavné prezidentské právomoci a zvyklosti porušoval, i keď je potrebné povedať, že na území Slovenskej republiky sú ústavné zvyklosti niečo netradičné. U nás dominuje prioritne písané právo, nakoľko na vytvorenie ústavnej tradície by sme potrebovali dlhší časový úsek, i keď takmer tridsať rokov samostatnosti je pomerne dlhý čas, no časté zmeny ústavného systému brzdia vytváranie nových ústavných tradícií, i napriek tomu, že isté tradície/zvyklosti sa dajú opísať ako istý doplnok, ktorý dotvára to dôležité, písané právo.

Problematickou časťou je práve text samotnej Ústavy Slovenskej republiky o právomoci prezidenta Slovenskej republiky vo vzťahu k vláde, ktorý neuvádza možnosť rekonštrukcie vlády. Kritika porušenia Ústavy Slovenskej republiky bola založená na tom, že v článku 113 sa píše: „Vláda je povinná do 30 dní po svojom vymenovaní predstúpiť pred Národnú radu Slovenskej republiky, musí jej predložiť svoj program a požiadať ju o vyslovenie dôvery.“⁵² Po vyjadrení Andreja Kisku k nevymenovaniu Jozefa Ráža mladšieho vystúpilo predstavenstvo strany SMER – sociálna demokracia, na čele s Miroslavom Čížom, ktorý povedal: „Až doteraz som si myslel, že dôveru vláde vyjadruje parlament. Slovensko sa týmto zmenilo na prezidentskú republiku.“⁵³ Jozef Ráž mladší sa s rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky stotožnil a zároveň ho aj rešpektoval.

Odpoveď na výskumnú otázku je nasledovná. **Prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska svoje ústavné právomoci a zvyklosti neporušoval.** V danom, najkritickejšom momente sa odohrávalo veľa politických súbojov. V prvom rade ide o to, že prezident Slovenskej republiky podľa Ústavy Slovenskej republiky a jej novely z minulosti je povinný vymenovať jednotlivého ministra za člena vlády. No v danom prípade nastal istý zvrät. Ministra musí vymenovať, hneď v prvom momente, nemá právomoc jeho menovanie odmietnuť. Práve tu by sa mohlo zdať, že prezident Slovenskej republiky svoje ústavné právomoci a zvyklosti porušil.

⁵²Ústava Slovenskej republiky. Desiate. Žilina: PORADCA, 2014, 36-46.

⁵³Další drama na Slovensku. Kiska odmietl jmenovat vládu, vadí mu mladý Ráž. *IDnes* [online]. Praha: Mafra, 2018 [cit. 2019-05-04].

No v danom momente išlo o nasledovné. Prezident dal novému, designovanému predsedovi vlády Petrovi Pellegrinimu možnosť. Buď odmietne prezident Slovenskej republiky vymenovať vládu ako takú a jej predstaviteľov alebo jeho podmienkou vymenovania vlády bola práve zmena ministra na poste ministra zdravotníctva Slovenskej republiky. Podmienkou teda bolo, že chce iného ministra, ale vtedy sa menila celá vláda, čo znamená, že prezident je povinný vymenovať člena vlády iba v tom prípade, ak sa jedná o jednotlivca, nie o celú vládu Slovenskej republiky a jej predstaviteľov. Aj tu nastáva istá paralela s históriou pri nevyzmenovaní Ivana Lexu, ako sme si spomínali v predchádzajúcej kapitole. Rozdiel je najmä v kvalitatívnej stránke, nakoľko pri Jozefovi Rážovi nešlo iba o jedného ministra, ale o celú vládu, no pri Ivanovi Lexovi sa jednalo len o jedného ministra, následkom čoho vznikla zásadná novela Ústavy Slovenskej republiky ohľadne menovania ministrov - o menovaní a odvolávaní členov vlády Slovenskej republiky hovorí článok 110 a 111 Ústavy Slovenskej republiky, kde sa píše, že predsedu vlády Slovenskej republiky vymenúva a odvoláva prezident Slovenskej republiky a následne na návrh predsedu vlády Slovenskej republiky prezident Slovenskej republiky vymenuje a odvoláva ostatných členov vlády, keď ich poverí riadením jednotlivých ministerstiev. Práve tu je možné použiť komparáciu, pretože najprv oba články mali rovnaké znenie pri predsedovi vlády a aj pri ministroch (vymenúva a odvoláva), no neskôr sa to zmenilo len pri ministroch (vymenuje a odvoláva). V tomto prípade prvá verzia vymenovania a odvolávania je možnosťou pre prezidenta Slovenskej republiky, druhú časť, kde prezident republiky vymenuje a odvoláva, možno označiť za povinnosť prezidenta Slovenskej republiky.

Dôležité je, že ústavná povinnosť prezidenta Slovenskej republiky sa zakotvila iba pri jednotlivých ministroch vlády Slovenskej republiky, no nie pri predsedovi vlády Slovenskej republiky. Danú problematiku možno pomenovať aj kreačnou právomocou prezidenta Slovenskej republiky. Milan Čič v tejto súvislosti uvádza: „..., že v právnej vede neexistuje v súvislosti s výkonom kreačných právomocí prezidenta Slovenskej republiky jednotný názor na vnímanie ich obsahu. Toto kreačné právo prezidenta sa návrhom predsedu vlády v zmysle novely Ústavy Slovenskej republiky zrealizovanej ústavným zákonom z roku 1999 mení na povinnosť hlavy štátu v kreačnej oblasti sa takýmto návrhom zaoberať a o ňom rozhodnúť.“⁵⁴ Celá táto ústavná právomoc pozostáva z dvoch častí. Prvou je vymenovanie člena vlády Slovenskej republiky, následného poverenia riadiť jednotlivé ministerstvá a z následného odvolania člena vlády Slovenskej republiky alebo prijatia jeho demisie. Otázne tiež je, aký mal

⁵⁴ČIČ, Milan. *Komentár k Ústave Slovenskej republiky*. Bratislava: EuroKódex, 2012, s. 547-579.

dôvod prezident Slovenskej republiky na rozhodnutie, či návrhu predsedu vlády Slovenskej republiky vyhovie alebo nie, čo neskôr môže viesť k posilneniu postavenia prezidenta Slovenskej republiky v systéme moci. Ústava Slovenskej republiky určuje presný postup iba pri niektorých situáciách. Inak určuje len hranice, kde sa môžu politickí aktéri realizovať.

Dočasne každé ministerstvo po starom vedení riadil novozvolený predseda vlády Slovenskej republiky. Peter Pellegrini namiesto Tomáša Druckera nominoval Denisu Sakovú. Prezident Slovenskej republiky sa vyjadroval aj na jej adresu: „Dnes ma predseda vlády Peter Pellegrini informoval, že do funkcie ministerky vnútra navrhne Denisu Sakovú. Povedal som to premiérovi a hovorím to verejne, že ako prezident nemám právomoc nevymenovať individuálneho člena vlády, ale nomináciu dlhoročnej štátnej tajomníčky z Kaliňákovej éry považujem za premrhanú príležitosť.“⁵⁵

Nemožno obsiahnuť všetky životné situácie v Ústave Slovenskej republiky. Preto je v rámci ústavných pravidiel ponechaný priestor pre politikov, aby riešili vzniknuté situácie podľa aktuálnej potreby. V uvedenej problematike možno nájsť istý precedens s bývalým prezidentom Michalom Kováčom, ktorý odmietol menovať Ivana Lexu za ministra privatizácie Slovenskej republiky. V dôsledku toho sa zdvihla vlna kritiky na Michala Kováča a jeho rozhodnutie sa opätovne dalo preskúmať Ústavnému súdu Slovenskej republiky.⁵⁶ Ústavný súd Slovenskej republiky dal prezidentovi Slovenskej republiky Michalovi Kováčovi za pravdu, následne čoho sa zmenil text samotnej Ústavy Slovenskej republiky v tom zmysle, že prezident Slovenskej republiky musí vymenovať člena vlády Slovenskej republiky.

V tomto prípade to teda nie je o ústavnej zvyklosti, ale o samotnom texte Ústavy Slovenskej republiky. V roku 1999 nastala novela Ústavy Slovenskej republiky, kedy došlo k zmene formulácie článku 111, kde sa zmenili slová z „vymenúva/odvoláva/poveruje“ na „vymenuje/odvolá/poverí“ v súvislosti vymenúvať, odvolávať, poverovať jednotlivých členov vlády riadením jednotlivých ministerstiev, čo upravuje článok 102 Ústavy Slovenskej republiky, odsek G.⁵⁷

Treba si taktiež pripomenúť 26-ty článok, odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky, v ktorom sa hovorí, že sloboda prejavu a právo na informácie sú pre každého zaručené, čo taktiež

⁵⁵Prezident Kiska vymenoval Sakovú za novú ministerku vnútra. *T43: Tlačové besedy* [online]. Bratislava: Spravodajská televízia na Slovensku, 2018 [cit. 2019-04-25].

⁵⁶*Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky*. In: . Košice: Ústavný súd SR, 1993, 39/93.

⁵⁷*Ústava Slovenskej republiky*. Desiate. Žilina: PORADCA, 2014, 36-46.

súvisí s článkom 102 Ústavy Slovenskej republiky, odsek 1, písmeno P, podľa ktorého „...prezident Slovenskej republiky podáva Národnej rade Slovenskej republiky správu o stave Slovenskej republiky, správu o závažných politických otázkach“⁵⁸, čo sa dá spojiť presne s tým momentom, keď prezident Michal Kováč vyzval Národnú radu Slovenskej republiky, aby paralyzoval vládu Vladimíra Mečiara. To znamená, že právomoc prezidenta republiky a uplatnenie právomoci o vyzvaní parlamentu vychádza práve z článku 102 Ústavy Slovenskej republiky, avšak podmienka celej tejto prezidentovej právomoci pramení z triumfu, že prezident nadobudol presvedčenie, že jeho návrh je racionálny a zároveň má podporu veľkej časti spoločnosti. Táto napätá situácia sa dá preniesť aj do dnešnej spoločnosti, kde sa stretávame s výzvou prezidenta Andreja Kisku: „Nevidím žiadnu možnosť, ako vyviešť krajinu z krízy nedôvery“⁵⁹, na základe toho začal následné rokovania s demokratickými politickými stranami o budúcnosti krajiny. Možno povedať, že práve prezident Michal Kováč dodal terajšiemu prezidentovi Andrejovi Kiskovi odvahu i nádej.

Prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska nie raz využil svoju ústavnú právomoc a vystúpil pred Národnou radou Slovenskej republiky. „Rád by som sa v tejto súvislosti vrátil o dve desaťročia späť. Do krajiny, ktorá bola zdesená únosom syna hlavy štátu a vraždou Róberta Remiáša podobne, ako je v súčasnosti zasiahnutá vraždou novinára a jeho snúbenice. Od vašich slov a činov závisí, aká hlboká bude rana, ktorá v spoločnosti po vražde Jána Kuciaka a Martyiny Kušnírovej zostane aj po desiatich či dvadsiatich rokoch. Vyzývam vedenie rezortu vnútra, aby urobilo a vo vhodnej forme zverejnilo hodnotenie priebehu vyšetrovania, ktoré odpovie na pochybnosti o postupe polície a jej vedenia.“⁶⁰ Prezident sa teda odvoláva na históriu. V diele o Ústavných zvyklostiach a moci prezidenta Slovenskej republiky Marek Káčer⁶¹ spája súčasného prezidenta Andreja Kisku s obdobím bývalého prezidenta Slovenskej republiky Michala Kováča. Ján Mazák⁶² vo svojich vyjadreniach obhajuje prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku, nakoľko na území Slovenskej republiky platí aj takáto ústavná zvykosť: „Hlava štátu, teda prezident Slovenskej republiky, môže vyzvať Národnú radu Slovenskej republiky, aby konala voči vláde, pokiaľ si vláda a jej predstavitelia neplnia svoje povinnosti.“⁶³ Práve toto tvrdenie použil na podporu prezidenta Slovenskej republiky Andreja

⁵⁸Ústava Slovenskej republiky. Desiate. Žilina: PORADCA, 2014, 36-46.

⁵⁹Vidím dve možnosti, rekonštrukciu vlády alebo nové voľby. *Andrej Kiska, prezident Slovenskej republiky* [online]. Bratislava: Kancelária prezidenta SR, 2018, 04.03.2018 [cit. 2019-04-24].

⁶⁰Správa prezidenta A. Kisku o stave republiky (2018). *TA3: Tlačové besedy* [online]. Bratislava: Spravodajská televízia na Slovensku, 2018 [cit. 2019-04-25].

⁶¹Marek Káčer, samostatný vedecký pracovník Slovenskej akadémie vied.

⁶²Ján Mazák, slovenský právnik, v minulosti generálny advokát Súdneho dvora Európskej únie.

⁶³MAZÁK, Ján. Ohurujúca ústavná neslušnosť Róberta Fica voči hlave štátu. In *Denník N*. 5.3.2018.

Kisku, ktorý v jednom z mnohých ústnych aj písomných prejavov prednesených počas politickej krízy na Slovensku v roku 2018 uviedol, že sa rozhodol stretnúť s predstaviteľmi všetkých politických strán zastúpených v Národnej rade Slovenskej republiky s jediným cieľom, ktorým mala byť práve rozsiahla a najmä hĺbková rekonštrukcia vlády Slovenskej republiky, respektíve v prípade neúspechu sa stotožnil s myšlienkou predčasných parlamentných volieb spojených s komunálnymi voľbami.⁶⁴ Ján Mazák práve na tomto príklade chcel poukázať na to, že postup prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku nebol v žiadnom smere rozporuplný s Ústavou Slovenskej republiky. Na podporu Mazákovej argumentácie možno povedať, že uvedená ústavná zvyklosť sa dá spojiť s prezidentom Michalom Kováčom, ktorý vo svojej správe o stave republiky pred Národnou radou Slovenskej republiky v roku 1994 vyzval poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, aby vo svojich vlastných radoch začali hľadať väčšinu pre novú vládu a jej predstaviteľov alebo nech sa zhodnú na predčasných parlamentných voľbách.⁶⁵ S tvrdeniami Jána Mazáka sa dá súhlasiť len sčasti. Dnes to, čo začal Michal Kováč, nenazývame ústavnou zvyklosťou, ale jednoduchým politickým aktom. Michal Kováč a aj Andrej Kiska jednali v medziach svojich ústavných kompetencií, kedy sa jednalo len o ich vlastný politický prejav, čo je v danom prípade úplne bežné, legitímne. Podľa Jána Mazáka prezident Michal Kováč takto založil niečo nevedome, čo je akýmsi nepísaným pravidlom ústavného práva na území Slovenskej republiky. Vtedajší prezident Michal Kováč poslancom Národnej rady Slovenskej republiky pripomenul, že aj oni majú právomoc vysloviť vláde a jej predstaviteľom nedôveru a zároveň povedal, že práve teraz (rok 1994) je najlepší čas danú právomoc využiť. Inými slovami, možno danú situáciu nazvať akýmsi vypovedaním fiktívnej vojny medzi prezidentom Slovenskej republiky a predsedom vlády Slovenskej republiky.^{66, 67}

Designovanému predsedovi vlády Slovenskej republiky sa daný postup prezidenta Slovenskej republiky nezdal správny. Pre stranu SMER – sociálna demokracia a pre jej vrcholných politikov pracuje bývalý sudca Ústavného súdu ako poradca pre spravodlivosť, ktorý postup prezidenta Slovenskej republiky otvorene komentoval slovami: „Prezident musí vymenovať vládu v zložení, v akom ju navrhol Peter Pellegrini, poverený jej zostavením.

⁶⁴Vidím dve možnosti, rekonštrukciu vlády alebo nové voľby. *Andrej Kiska, prezident Slovenskej republiky* [online]. Bratislava: Kancelária prezidenta SR, 2018, 04.03.2018 [cit. 2019-04-24].

⁶⁵KOVÁČ, Michal. Správa o stave republiky prednesená dňa 9. marca 1994 na pôde NR SR. In SME, 6. 10. 2016.

⁶⁶KOVÁČ, Michal. Správa o stave republiky prednesená dňa 9. marca 1994 na pôde NR SR. In SME, 6. 10. 2016.

⁶⁷HORVÁTH, Peter. Prezident v Ústavnom systéme SR. *Funkcia prezidenta v ústavných systémoch*. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky, 2003, s. 60-63.

Prezident teda koná spôsobom, aký mu neprináleží.“⁶⁸ Označil to za vedomé porušovanie Ústavy Slovenskej republiky, ktoré dal následne prešetriť ústavným právnikom.

Prax nám opakovane pripomína problematickosť pri ustanovení nového predsedu vlády Slovenskej republiky a ostatných členov vlády prezidentom Slovenskej republiky. V článku 152, odsek 4 Ústavy Slovenskej republiky sa píše: „Výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.“⁶⁹ Podľa daného článku možno dôjsť k záveru, že ústavné postavenie prezidenta Slovenskej republiky pri vymenovaní predsedu a členov vlády Slovenskej republiky treba interpretovať vo vzájomnej súvislosti všetkých relevantných noriem, pričom z článku 2, odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky možno vyvodit', že prezident Slovenskej republiky nemôže urobiť iné, ako mu zákon dovoľuje.“⁷⁰ Prezident Slovenskej republiky nemôže vymenovať členov vlády Slovenskej republiky bez určitého návrhu. Práve Ústava Slovenskej republiky zaručuje jediný oprávnený subjekt, ktorý môže daný návrh podať, je to predseda vlády Slovenskej republiky, kedy „prezident nemôže odmietnuť vymenovať navrhnutého kandidáta, ale nemôže vymenovať za člena vlády osobu, ktorú nenavrhol predseda vlády Slovenskej republiky.“⁷¹ Ústava Slovenskej republiky neurčuje žiadnu viazanosť prezidenta Slovenskej republiky s návrhom predsedu vlády Slovenskej republiky ani vo veci poverenia kandidáta riadením istého ministerstva. Práve tu nastáva problematická časť, ktorou je absencia výslovnej úpravy, ktorá by opodstatňovala problematiku vymenovania či odvolania člena vlády Slovenskej republiky tak, aby sa prezident daným návrhom predsedu vlády Slovenskej republiky zaoberať musel. „Pri uplatnení toho výkladu prezident Slovenskej republiky môže návrh predsedu vlády Slovenskej republiky na vymenovanie osoby za člena vlády odmietnuť, ale ak návrhu vyhovie, má povinnosť poveriť vymenovaného člena vlády riadením toho rezortu, na ktorého čelo ho navrhol predseda vlády Slovenskej republiky.“⁷² Ústava Slovenskej republiky neurčuje žiadne kvalifikačné predpoklady, ktoré musí spĺňať nielen predseda vlády Slovenskej republiky, ale i samotní ministri.

„Na základe Ústavy Slovenskej republiky je zrejmé, že prezident Slovenskej republiky nie je povinný akceptovať návrhy predsedu vlády ohľadne jednotlivých ministrov.“⁷³

⁶⁸Další drama na Slovensku. Kiska odmítl jmenovat vládu, vadí mu mladý Ráž. *IDnes* [online]. Praha: Mafra, 2018 [cit. 2019-05-04].

⁶⁹Ústava Slovenskej republiky. Desiate. Žilina: PORADCA, 2014, 36-46.

⁷⁰Ústava Slovenskej republiky. Desiate. Žilina: PORADCA, 2014, 36-46.

⁷¹DRGONEC, Ján. *Velké komentáře: Ústava Slovenskej republiky, Teória a prax*. Bratislava: C. H. Beck, 2015, s. 1169-1256.

⁷²DRGONEC, Ján. *Velké komentáře: Ústava Slovenskej republiky, Teória a prax*. Bratislava: C. H. Beck, 2015, s. 1169-1256.

⁷³BRÖSTL, Alexander. *Ústavné právo Slovenskej republiky: Výkonná moc*. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o, 2010, s. 278.

Postup Andreja Kisku bol podobný aktivite Michala Kováča, pričom sa zistilo, že žiadna prezidentova právomoc v minulosti porušená nebola. V uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky z roku 1993 stálo, že prezident Slovenskej republiky na základe Ústavy Slovenskej republiky upravuje menovanie a odvolávanie predsedu a ostatných členov vlády Slovenskej republiky v prípade vytvárania novej vlády alebo ukončenia starej vlády pred uplynutím funkčného obdobia, pokiaľ ide o predčasné odvolanie vlády, v istom prípade aj jej člena.

V Ústave Slovenskej republiky sa taktiež nachádza článok 116, ktorý upravuje, za akých okolností predseda vlády Slovenskej republiky má oprávnenie podať návrh na odvolanie člena jeho vlády, pričom podaním daného návrhu predsedu vzniká prezidentovi právna povinnosť sa daným návrhom zaoberať. Následne prezident Slovenskej republiky po preskúmaní daného návrhu musí rozhodnúť, či danému návrhu predsedu vlády Slovenskej republiky vyhovie a určitého člena vlády odvolá, alebo návrh prezident republiky zamietne a člen vlády nebude následne odvolaný.⁷⁴

V roku 2018 sa Ústavný súd Slovenskej republiky nevyjadroval k danej skutočnosti, pretože designovaný predseda vlády Peter Pellegrini chcel byť nekonfliktný voči hlave štátu, tak radšej vyhovel prezidentovi Slovenskej republiky a prišiel s novým návrhom zloženia vlády Slovenskej republiky. V danom momente medzi prezidentom Slovenskej republiky Andrejom Kiskom a designovaným predsedom vlády Slovenskej republiky Petrom Pellegrinim vznikol spor o tom, či mal alebo nemal prezident Slovenskej republiky právomoc odmietnuť nomináciu Jozefa Ráža mladšieho na post ministra zdravotníctva. Celý proces predkladania návrhov predsedu vlády na odvolanie člena vlády Slovenskej republiky a ani následný postup pri prerokovaní alebo schvaľovaní takéhoto návrhu o vláde Slovenskej republiky nie je upravený Ústavou Slovenskej republiky a ani zákonmi.

Ústavné právo hovorí, že ak dané ústavné právo je priznané predsedovi vlády Slovenskej republiky podľa článku 116, odsek 4, kedy predseda vlády Slovenskej republiky môže toto ústavné právo predsedu uplatniť bez toho, aby jeho/jej rozhodnutie podať návrh na odvolanie člena vlády konzultoval s vládou Slovenskej republiky a s jej predstaviteľmi. Na základe vytvorenia akejkoľvek vnútornej vyváženosti výkonnej moci spolu s Ústavou Slovenskej republiky ukladá prezident Slovenskej republiky, v tomto prípade Andrej Kiska, iba povinnosť zaoberať sa návrhom predsedu Slovenskej republiky, ale zároveň to nie je povinnosť tomuto návrhu

⁷⁴ČIČ, Milan. *Komentár k Ústave Slovenskej republiky*. Bratislava: EuroKódex, 2012, s. 547-579.

vyhovieť.⁷⁵ Pri výbere predsedu vlády je prezident Slovenskej republiky obmedzený len ústavným textom, článkom 110, odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky, ale to, že poveruje volebného lídra najsilnejšej politickej strany zostavením novej vlády Slovenskej republiky, možno označiť za ústavnú zvyklosť.

Prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska do veľkej miery ovplyvnil zloženie novej vlády Slovenskej republiky a jej predstaviteľov s myšlienkou začatia novej etapy politickej éry na Slovensku. V zásade sa nová vláda líšila od tej starej len jej predstaviteľmi, ktorí voči verejnosti predstavovali väčšiu dôveryhodnosť a kompetentnosť, i keď nová vláda žiadala Národnú radu Slovenskej republiky o dôveru so starým programovým vyhlásením vlády a jej predstaviteľmi. Osoba prezidenta Slovenskej republiky je pre mnohých veľmi rozporuplná a kontroverzná. Počas vládnej a politickej krízy na Slovensku v roku 2018 prezident Slovenskej republiky nemal veľkú dôveryhodnosť a tá postupne klesala. Npopulárnosť, nedôvera sa ukázala aj v nasledujúcich prieskumoch, v ktorých sa slovenská verejnosť mala možnosť vyjadriť, či plne dôveruje alebo nedôveruje prezidentovi Slovenskej republiky a jeho rozhodnutiam.

Pri druhom vymenovaní vlády podľa ústavných zvyklostí a právomocí musí prezident Slovenskej republiky novému, designovanému predsedovi vlády vyhovieť, i keď ako súkromná osoba s tým zásadne nesúhlasí. Dôveryhodnosť Andreja Kisku v apríli 2018 bola neistá v pomere 46%, ktorí mu dôverovali ku 54%, ktorí nedôverovali jeho osobe. Tomuto klesajúcemu trendu dopomohla nielen kritika osoby prezidenta Andreja Kisku, ale aj kauzy, ktoré ho ešte stále ako prezidenta sprevádzali (dane, financovanie predvolebnej kampane). Agentúra Focus napísala: „Kiska stráca, Pellegrini sa na prezidenta výrazne doťahuje.“⁷⁶ Trend klesania popularity a dôveryhodnosti pretrvával. V danom momente berieme do úvahy september minulého roka, čo predstavovalo dôveryhodnosť 41% voči 59%, ktorí nedôverovali prezidentovi Slovenskej republiky.⁷⁷ Politická a vládna kríza na Slovensku v roku 2018 neoslabila len vládnych politikov, ale aj prezidenta.

Od najvyššieho ústavného činiteľa a hlavy štátu sa očakávalo veľa. Slovenská verejnosť dúfala v zmenu k lepšiemu, čo znamená, že prezidenta Slovenskej republiky podporovala najmä

⁷⁵Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky. In: . Košice: Ústavný súd SR, 1993, 39/93.

⁷⁶Prieskum dôveryhodnosti politikov: Kiska stráca, Pellegrini sa na prezidenta výrazne doťahuje. *HN Slovensko* [online]. 2018, 2018 (okt. číslo), [cit. 2019-04-25].

⁷⁷Prieskum dôveryhodnosti politikov: Kiska stráca, Pellegrini sa na prezidenta výrazne doťahuje. *HN Slovensko* [online]. 2018, 2018 (okt. číslo), [cit. 2019-04-25].

pri riešení konfliktov s Robertom Ficom. Môžeme povedať, že prezident Slovenskej republiky uspel a to nie len v politickom, ale aj v súkromnom boji, čo sa ukázalo aj na špeciálnom prieskume, ktorý si dal robiť práve prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska s úmyslom vytvorenia novej politickej strany s cieľom uspieť v parlamentných voľbách v roku 2020. Na základe vypracovaného prieskumu agentúry AKO môžeme bez pochyb povedať, že dnes je naj dôveryhodnejším politikom, štátnikom práve prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska.⁷⁸

⁷⁸Kiska je naj dôveryhodnejším politikom Slovenska. *SME* [online]. 2019, 2019 (mar. číslo), [cit. 2019-06-20].

Záver

Predložená bakalárska práca vysvetľuje využívanie ústavných právomocí prezidenta Slovenskej republiky v súvislosti s procesom, ktorý vznikol nečakane a najvyšší ústavní činitelia Slovenskej republiky ho museli riešiť.

Rok 2018 bol výnimočný, pripomenuli sme si 100 rokov od založenia Československej republiky. Slovensko však bolo poznamenané aj hnevom a smútkom. Rok 2018 sa zapísal do histórie Slovenskej republiky ako ďalší významný „osmičkový“ rok. Slovenská verejnosť bola opäť konfrontovaná s politickou aroganciou moci. Brutálna vražda investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej postavila na nohy celé Slovensko. Pochody pod názvom Za slušné Slovensko sa konali takmer vo všetkých väčších mestách na Slovensku a aj v mnohých svetových metropolách.

Všetky štáty môžu svoju politickú moc uskutočňovať v rámci demokracie podľa vlastných predstáv a spôsobov. O tom, že Slovenská republika je parlamentnou republikou, niet pochyb. Dôkazom je práve princíp del'by moci a jej predstaviteľov. Postavenie prezidenta Slovenskej republiky je zakotvené aj v Ústave Slovenskej republiky. Fungovanie hlavy štátu v ére samostatnosti Slovenskej republiky bolo v minulosti veľmi hektické, čo je aj zaujímavý námet ďalších výskumov. Počiatky procesu vnímame skôr negatívne, pretože pri absencii tradície sa zle odrazili v Ústave Slovenskej republiky. Boj o celý demokratický chod republiky môžeme pripísať bývalému prezidentovi Kováčovi, pretože práve demokracia bola pri nás po väčšine dvadsiateho storočia. Typická úloha prezidenta aj v týchto obdobiach zodpovedala typickému fungovaniu prezidenta v parlamentnom režime. Prezident Andrej Kiska svoju úlohu počas danej politickej a vládnej krízy v roku 2018 splnil. Výskumnou otázkou bolo zistiť, či prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska dodržiaval svoje ústavné právomoci pri najdôležitejších momentoch, ktoré sú úzko spojené s vývinom politickej situácie na Slovensku po vražde investigatívneho novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej.

Ústava Slovenskej republiky sa musí dodržiavať, vyplýva to zo samotnej podstaty toho, že sa jedná nielen o najvyšší zákon každého štátu, ktorého úlohou je byť nadradený ostatným zákonom, nastavuje základné pravidlá a hranice fungovania štátu aj v kritických situáciách. Ústava Slovenskej republiky zakotvuje základné vzťahy v štáte, čo samozrejme platí pre všetkých vládnych predstaviteľov, vrátane prezidenta Slovenskej republiky.

Vražda Jána Kuciaka a jeho snúbenice Martiny Kušnírovej bola závažným medzníkom našej histórie. Jednalo sa nepochybne o veľmi citlivú tému, pretože Ján Kuciak bol investigatívny novinár zaoberajúci sa aj témou mafiánskych praktík, čo samozrejme predstavovalo ohrozenie práva na slobodu tlače. Možno však aj povedať, že sa jednalo prioritne o vraždu dvoch mladých ľudí, čo nedávalo nikomu legitímny dôvod na to, aby bola Ústava Slovenskej republiky kýmkoľvek porušovaná. Andrej Kiska mohol plniť úlohu prezidenta aj tak, že sa k vzniknutej situácii ako najvyšší ústavný činiteľ a predstaviteľ štátu vyjadroval, čin odsudzoval a verejne podporoval demonštrácie.

Ústava Slovenskej republiky je rozdelená na tri samostatne stojace moci – zákonodarnú, výkonnú a súdnu, pričom samotné riešenie vraždy, potrestanie páchatel'ov a objednávateľ'ov je v kompetencii Policajného zboru Slovenskej republiky, prokuratúry a súdov, čo znamená, že to nie je v kompetencii prezidenta. Prezident Slovenskej republiky neraz svojím konaním a vyjadrovaním dokázal, že ako prezident republiky si Ústavu Slovenskej republiky ctí.

Z pojmov „vymenuje a odvolá“ v porovnaní s ostatnými ustanoveniami Ústavy Slovenskej republiky, v ktorých boli pôvodne slová „vymenúva a odvoláva“, by doslovným prekladom bolo možné vyhodnotiť, že záver ohľadne povinnosti prezident Slovenskej republiky voči predsedovi vlády Slovenskej republiky musí vyhovieť a to len v prípade, ak sú splnené všetky potrebné náležitosti vyplývajúce z Ústavy Slovenskej republiky. „Prezident Slovenskej republiky nie je povinný vyhovieť návrhu predsedu vlády pri vymenovaní jednotlivého ministra“⁷⁹ a aj z toho dôvodu je možné tvrdiť, že zo strany prezidenta Slovenskej republiky neboli porušené žiadne ústavné právomoci.

Na základe dostupných informácií a preštudovanej literatúry sa podarilo cieľ bakalárskej práce splniť a prispieť tak k objasneniu úlohy prezidenta Slovenskej republiky v zložitej a náročnej situácii. Prezident republiky svoje právomoci za žiadnych okolností neporušil. Dôležité je len to, aby všetci zodpovední predstavitelia štátu dôsledne dodržiavali zákony a uplatňovali právomoc získanú v demokratických voľbách v prospech správneho fungovania štátu. Míľnik, ktorým sa stali udalosti v roku 2018, upozorňuje na potrebu ochrany stále ešte krehkej demokracie na Slovensku.

⁷⁹CIBULKA, Eubor. *Ústavné právo, ústavný systém Slovenskej republiky: Právomoc prezidenta SR vo vzťahu k vláde*. Bratislava: PraF UK, 2007, s. 278.

Summary

The year 2018 was exceptional, we remembered 100 years since the establishment of the Czechoslovak Republic. However, Slovakia was also marked by anger and sadness. The year 2018 entered the history of the Slovak Republic as another significant eight-year year. The Slovak public was again confronted with political arrogance of power. Brutal murder of the investigative journalist Ján Kuciak and his fiancée Martina Kušnírová puts whole Slovakia on feet. The marches under the title For a Decent Slovakia were held in almost all major cities in Slovakia and in many world capitals.

The Constitution of the Slovak Republic must be respected, it follows from principle of the fact that it is not only the supreme law of each state, whose task is to be superior to other laws, to set the basic rules and boundaries of state functioning even in critical situations. The Constitution of the Slovak Republic anchors basic relations in the state, which of course applies to all government officials, including the President of the Slovak Republic. The murder of Ján Kuciak and his fiancée Martina Kušnírová was a serious milestone in our history. This was undoubtedly a very sensitive issue, because Ján Kuciak was an investigative journalist dealing with the subject of mafia practices, which, of course, constituted a threat to the right to freedom of the press. However, it can also be said that the priority was the murder of two young people, which gave no legitimate reason for anyone to be violated by the Constitution of the Slovak Republic. Andrej Kiska could also act as President by expressing himself, as the highest constitutional official and representative of the state, of the act condemned and publicly supporting the demonstrations.

Based on the available information and the studied literature, the goal of the bachelor thesis was fulfilled and to contribute to the clarification of the role of the President of the Slovak Republic in a difficult and hard situation. All that matters are that it is only important that all the responsible state authorities strictly comply with the law and exercise the power gained in democratic elections in favor of the proper functioning of the state. The milestone that happened in 2018 highlights the need to protect the still fragile democracy in Slovakia.

Bibliografia

Primárna bibliografia

Ústava Slovenskej republiky. Desiate. Žilina: PORADCA, 2014, s. 36-46. ISBN: 978-80-8162-003-4.

Sekundárna bibliografia

BRÖSTL, Alexander. *Ústavné právo Slovenskej republiky: Výkonná moc*. Plzeň: Aleš Čeněk, s. r. o, 2010, s. 252-321. ISBN 978-80-7380-248-6.

CIBULKA, Ľubor. *Ústavné právo, ústavný systém Slovenskej republiky: Právomoc prezidenta SR vo vzťahu k vláde*. Bratislava: PraF UK, 2007, s. 276-279. ISBN 978-80-7160366-5.

ČIČ, Milan. *Komentár k Ústave Slovenskej republiky*. Bratislava: EuroKódex, 2012, s. 547-579. ISBN 978-80-89447-93-0.

DRGONEC, Ján. *Veľké komentáre: Ústava Slovenskej republiky, Teória a prax*. Bratislava: C. H. Beck, 2015, s. 1169-1256. ISBN 978-80-89603-39-8.

ELGIE, Robert. *Semi-presidentialism in central and eastern Europe*. Manchester: Manchester University Press, 2008, s. 180-200. ISBN 978-0-7190-7535-3.

HORVÁTH, Peter. *Prezident v Ústavnom systéme SR. Funkcia prezidenta v ústavných systémoch*. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky, 2003, s. 60-63. ISBN 80-88935-15-6.

JUST, Petr. *Vládni modely v parlamentních systémech: Slovensko*. Praha: Moneta F-M, 2006, s. 121-157. ISBN 978-80-86731-00-1.

KÁČER, Marek. *Ústavné zvyklosti a moc prezidenta v SR*. Právny obzor, 101, 2018, č. 6, s. 554–565. Bratislava: Ústav štátu a práva SAV, 2018. ISSN: 0032-6984.

KROŠLÁK, Daniel. *Vláda Slovenskej republiky. Ústavné právo*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016, s. 536-550. ISBN: 978-80-8168-511-8.

KROUPA, Jiří. *Srovnávací politologie: Slovenská republika*. Brno: Masarykova univerzita, 2017, s. 82-92. ISBN 978-80-210-8365-3.

KURA, Alexander. *Prezident v systéme štátnych orgánov Slovenskej republiky*. Komárno: KT, 2003. ISBN 80-8056-333-0.

MÁLOVÁ, Darina. *Slovensko ako nový členský štát EÚ*. Bratislava: FES, 2005. ISBN 80-89149-05-7.

RYBÁŘ, Marek. *Po stopách politického zemetřesení: Parlamentní volby na Slovensku v roce 2016*. Brno: Masarykova univerzita, 2017. ISBN 978-80-210-8812-2.

Ďalšie informačné zdroje

ČAPLOVIČ, Miroslav. Minister, ktorému zakazovali odísť. *Pravda: Ľudia a udalosti 2018*. 2018, 2018 (dec. číslo).

Další drama na Slovensku. Kiska odmítl jmenovat vládu, vadí mu mladý Ráž. *IDnes* [online]. Praha: Mafra, 2018 [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/andrej-kiska-odmitl-jmenovat-vladu-peter-pellegrini-jozo-raz-mladsi-robot-fico.A180320_112015_zahranicni_aha

Fico chce skončiť. Jeho nástupcom by sa mal stať Pellegrini. *HN Slovensko* [online]. 2018, 2018 (mar. číslo), 1 [cit. 2019-06-29]. Dostupné z: <https://slovensko.hnonline.sk/1710665-sledujeme-online-fico-je-pripraveny-podat-demisiu-ma-tri-podmienky>.

Fico podá demisiu, ak Kiska bude rešpektovať jeho podmienky. *TA3: Tlačové besedy* [online]. Bratislava: Spravodajská televízia na Slovensku, 2018, 14.03.2018, [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://www.ta3.com/clanok/1123883/fico-poda-demisiu-ak-budekiska-respektovat-jeho-podmienky.html>.

Fico podal demisiu a odkázal, že nekončí, prezident poveril zostavením vlády Pellegriniho. *Denník N* [online]. Bratislava: Press, 2018 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <https://dennikn.sk/1063689/fico-nekonci/>.

Fico: V koho prospech to je? Opozícia zneužíva vraždu a emócie. *Pravda* [online]. Bratislava: PEREX, 2018 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/460430fico-v-koho-prospech-to-je-opozicia-zneuzyva-vrazdu-a-emocie/>.

FILOVÁ, Katarína. Vražda Kuciaka postavila Slovensko na nohy. *Pravda: Ľudia a udalosti 2018*. 2018, 2018 (dec. číslo).

Kiska je naj dôveryhodnejším politikom Slovenska. *SME* [online]. 2019, 2019 (mar. číslo), [cit. 2019-06-20]. Dostupné z: <https://domov.sme.sk/c/22088274/prieskum-ako-kiska-je-najdoveryhodnejsim-politikom-slovenska.html>

Kiska rozhodol o novej vláde. V navrhovanom zložení ju nevymenuje. *TA3: Tlačové besedy* [online]. Bratislava: Spravodajská televízia na Slovensku, 2018, [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <https://www.ta3.com/clanok/1124253/kiska-rozhodol-o-novej-vlade-vnavrhovanom-zlozeni-ju-nevymenuje.html>.

KOVÁČ, Michal. Správa o stave republiky prednesená dňa 9. marca 1994 na pôde NR SR. In *SME*, 6. 10. 2016. Dostupné z: <https://komentare.sme.sk/c/20346142/sprava-michala-kovacaktorou-polozil-vladimira-meciara.html#ixzz5U6w2dlvK> (náhľad dňa 26.10.2018).

KRČMÁRIK, Radovan. Osmičkové výročia oživilí minulosť. *Pravda: Ľudia a udalosti 2018*. 2018, 2018 (dec. číslo).

MAZÁK, Ján. Ohurujúca ústavná neslušnosť Roberta Fica voči hlave štátu. In *Denník N*. 5.3.2018. Dostupné z: <https://dennikn.sk/1050147/ohurujuca-ustavna-neslusnost-premieraroberta-fica.voci-hlave-statu/> (náhľad dňa 26.10.2018).

Novoročný príhovor prezidenta Slovenskej republiky. *SME* [online]. 2019, 2019 (jan. číslo). Dostupné z: <https://domov.sme.sk/c/22019005/novorocny-prejav-prezident-andrejkiska-2019-plne-znenie.html>.

Pellegrini odmietol, že by bol bábkou Fica: Musím ukázať, že viem vládu riadiť. *HN Slovensko* [online]. 2018, 2018 (mar. číslo), 1 [cit. 2019-06-29]. Dostupné z: <https://slovensko.hnonline.sk/1717203-pellegrini-odmietol-ze-by-bol-babkou-fica-musim-ukazat-ze-viem-vladu-riadit>

Pellegrini: Vytvorili sme si akýsi mentálny berlínsky múr. *SME* [online]. Bratislava: Press, 2018 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <https://domov.sme.sk/c/22019087/premier-peterpellegrini-novorocny-prihovor-2019.html>.

Premiér Fico je pripravený podať demisiu, koalícia nechce predčasné voľby. *Aktuality.sk* [online]. Bratislava: Ringier Axel Springer SK, 2018 [cit. 2019-05-08]. Dostupné z: <https://www.aktuality.sk/clanok/572707/premier-fico-je-pripraveny-podatdemisiu-koalicia-nechce-predcasne-volby/>.

Premiérka o menšinovej vláde mlčí. *Pravda* [online]. P E R E X, 2011, 2011 (feb. číslo), 1 [cit. 2019-06-22]. Dostupné z: <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/169390-premierka-o-mensinovej-vlade-mlci/>

Prieskum dôveryhodnosti politikov: Kiska stráca, Pellegrini sa na prezidenta výrazne doťahuje. *HN Slovensko* [online]. 2018, 2018 (okt. číslo), [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <https://slovensko.hnonline.sk/1820371-prieskum-doveryhodnosti-politikov-kiska-stracapellegrini-sa-na-prezidenta-vyrazne-dotahuje>.

Prezident Kiska vymenoval Sakovú za novú ministerku vnútra. *TA3: Tlačové besedy* [online]. Bratislava: Spravodajská televízia na Slovensku, 2018 [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <https://www.ta3.com/clanok/1126729/prezident-kiska-vymenoval-sakovu-za-novuministerku-vnutra.html>.

Prezident prijal demisiu predsedu vlády a poveril Petra Pellegriniho. *Andrej Kiska, prezident Slovenskej republiky* [online]. Bratislava: Kancelária prezidenta SR, 2018, 14.03.2018, [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://www.prezident.sk/article/prezident-prijal-demisiu-predseduvlady/>.

Správa prezidenta A. Kisku o stave republiky (2018). *TA3: Tlačové besedy* [online]. Bratislava: Spravodajská televízia na Slovensku, 2018, [cit. 2019-04-25]. Dostupné z: <https://www.ta3.com/clanok/1129898/sprava-prezidenta-a-kisku-o-stave-republiky2018.html>.

TA3: Tlačové besedy. *Spravodajská televízia na Slovensku* [online]. Bratislava: C.E.N, 2001. Dostupné z: <https://www.ta3.com/kategoria/147/tlacove-besedy.html>.

Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky. In: . Košice: Ústavný súd SR, 1993, 39/93. Dostupné také z: file:///C:/Users/jakub/Desktop/Rozhodnutie-Rozhodnutie-I.-%C3%9AS39_93-2.pdf.

VAGOVIČ, Marek. Boj za spravodlivosť. *Umlčaní - príbeh Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej*. Bratislava: Ringier Axel Springer SK, 2018, s. 125-211. ISBN: 978-80-89854-127.

VAGOVIČ, Marek. Iné Slovensko. *Umlčaní - príbeh Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej*. Bratislava: Ringier Axel Springer SK, 2018, s. 213-300. ISBN: 978-80-89854-12-7.

Vidím dve možnosti, rekonštrukciu vlády alebo nové voľby. *Andrej Kiska, prezident Slovenskej republiky* [online]. Bratislava: Kancelária prezidenta SR, 2018, 04.03.2018, [cit. 2019-04-24]. Dostupné z: <https://www.prezident.sk/article/prezident-kiska-vidim-dvemoznosti-rekonstrukciu-vlady-alebo-nove-volby/>.

V RTVS mali vystúpiť najvyšší štátni činitelia, program ich prejavov sa mení.

Aktuality.sk [online]. Bratislava: Ringier Axel Springer SK, 2018 [cit. 2019-05-04]. Dostupné z: <https://www.aktuality.sk/clanok/569536/v-rtvs-mimoriadne-prehovoria-fico-adanko/>.

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED

Inštitút politologických štúdií

Katedra politológie

Projekt bakalárskej práce

Vládna kríza na Slovensku v roku 2018

The Slovak government crisis in 2018

Autor práce: Jakub Šedivý

Študijný program: Politológia

Vedúci práce: PhDr. Miloš Brunclík, Ph.D.

Rok obhajoby: 2019

Zdôvodnenie výberu práce

Vládna kríza na Slovensku v roku 2018 zohrala v spoločnosti veľmi dôležitú. Počas daného obdobia sa mnohé subjekty snažili zaujať ku kríze určité stanovisko z rôznych aspektov. Sledujeme najmä o pravidelnú interakciu medzi vládnymi predstaviteľmi a prezidentom Slovenskej republiky. V danej súvislosti zaznelo mnoho absurdných obvinení na prezidenta Slovenskej republiky, ktoré taktiež neprispievali k utišeniu napätej situácie.

Predpokladaný cieľ práce

Predpokladaným cieľom mojej bakalárskej práce by malo byť prispieť s relevantných informácií na objasnenie problematiky, zhodnotenie celej situácie - rekonštrukcia a vývoj krízy z pohľadu prezidenta.

Podstatou práce je analýza postupov prezidenta, najmä rozdiely medzi jeho skutočnými právomocami, ktoré vyplývajú z Ústavy Slovenskej republiky a praxou, s dôrazom na vtedajšiu úlohu prezidenta. Výskumná otázka má zistiť, akú úlohu zohral sám prezident v danej kríze, či prekračoval svoje ústavné právomoci a porušoval ústavné zvyklosti, alebo naopak, jeho jednanie bolo celkom v súlade s ústavnými právomocami a zvyklosťami.

Metodológia práce

Bakalárska práca je prípadovou štúdiou, ktorá sa zaoberá slovenskou vládou krízou a úlohou prezidenta. Preto jej prioritnou metodológiou bude deskriptívno-analytický prístup, ktorý bude slúžiť u mnohých odborných textov, týkajúcich sa politického systému, s možnosťou aplikovania na slovenský politický systém a jeho predstaviteľov.

Základná charakteristika témy

Pravidelná interakcia vlády a prezidenta Slovenskej republiky s cieľom ovplyvniť verejnú mienku zohrala v spoločnosti počas daného obdobia dôležitú úlohu. Často absurdné

obvinenia a útoky na jednotlivých predstaviteľov slovenskej politickej scény začali vyvolávať mnoho podozrení a otázok. Snaha o ovplyvnenie verejnej mienky bola prioritou všetkých vládnych predstaviteľov, vrátane samotného prezidenta.

Zoznam príloh

V bakalárskej práci sa nenachádzajú žiadne prílohy.